

УМОВЫ ПАПДПСКІ:

На 1 м-ц 90 м.; на 3 м-цы—2 р. 60 м.; на 6 м-цаў—5 р.; на 1 год—9 р. 75 м.

Падпіска і абвесткі прымаюцца: У Гел. Кант. (трэці паверх) ад 9 гадз. раніцы да 3-е Бел. Дзям. Выдавецтва і РЭДАКЦЫЯ—Г.

ТАТА ЗА АБВЕСТКІ:

896. Г. ДЭНІНГРАД універсітэцкая набярэжная 7/9 фундамент, бібліотека Лен. Гос. універсітэта Февр.—дек. /Зв.1./

ЗВЯЗДА

лістычнае партыі (бальшавікоў) Беларусі і Мен. АК КП(б)Б.

Рэдакцыя і галоўн. кантора 1) Рэдактар прымае ад 11—1 гадз. дня: тэлефон № 10-74. 2) Сэкрэтар рэдакцыі—ад 12 да 2-оо гадзін дня, тэлефон № 6-19. 3) Начыні рэдактар (друкарня) ад 6 гадз. веч. тэл. № 6-42. Нараўн. Гл. Кантора Кантора абвестаі падпіскі тэл. № 781.

СЕРАДА, 4 КРАСАВІКА 1928 г. № 80 (2837) Кошт асобнага нумару ўсоды 5 кап.

Год выдання дванаццаты.

НАЧНОЕ РАДЫЕ

У Іраку неспакойна...

ЛЕНДАН, 3. Нядаўна, у зьвязку з чуткамі аб трывожным становішчы на мяжы Іраку, газета «Дэйлі Экспрэс» атправіла ў Багдад спецыяльнага карэспандэнта. Аднак, вестак ад яго атрымавала мала.

Па прыездзе карэспандэнта ў Лендан высьветлілася, што ўсе яго інфармацыі строга прамаўляюць агульнае свэрхоўнае камісара ў Іраку. Іншы раз тэлеграмы затрымліваліся на два-тры дні. З гэтай прычыны «Дэйлі Экспрэс» рэзка ганьбіць урад за яго спробу скрыць сапраўднае становішчы спраў у Іраку.

Кантон абвешчаны на военным становішчы ЛЕНДАН, 3. Як паведамляюць з Ганконгу кантонскія ўлады «выкрылі новы плян камуністычнага паўстанья». У зьвязку з гэтым арыштавана 15 чалавек.

Як сьвярдаюць кантонскія ўлады, камуністыя сумесна з сьлянамі падрыхтоўвалі напад на Кантон з трох бакоў.

Далей перадаюць, што з прычыны «разложэня» ў некаторых вайсковых часцях Кантону, горад абвешчаны на военным становішчы.

Па Савецкім Саюзе

НА КАНГРЭСЕ ПРАФІН-ТЭРНУ

Увечары 2-га красавіка кангрэс Прафінтэрну заслухаў рад дакладаў аб працы пасобных камісій. Па ўсіх дачках кангрэсам былі зацьверджаны адпаведныя рэзалюцыі. Кангрэс таксама заслухаў даклады аб працы камісій па пытаннях прафруху ў пасобных краінах. Па дакладах ухвалены рэзалюцыі, у якіх вызначаны асноўныя задачы прафганізацыі, што далучаюцца да Прафінтэрну.

МАСКВА, 3. Сёньня адбылося заключнае пасяджэньне кангрэсу Прафінтэрну. Кангрэс зацьвердзіў рэзалюцыі аб працы ў рэвалюцыйных прафсаюзах Францыі, Чэхаславакіі, Юга-Славіі, Індыі і іншых краінах. Кангрэс ухваліў аловау да рабочых усіх краў з заклікам узмацніць барацьбу супраць белага тэруру і наступу калігалу. Кангрэс заклікае да барацьбы за рэвалюцыйны Інтэрнацыянал.

ПЛЕНУМ ЦКК УсЕКП(б)

2-га красавіка адкрыўся другі пленум ЦКК УсЕКП(б). На нарадку дзя даклады аб 20-процэнтным зьніжэньні адміністрацыйна-кіравнічых выдаткаў, аб прыцягненьні мас да працы РСІ па барацьбе з бюракратызмам і аб працы ў асабліва-аўтаномнай краінах кантрольнай камісіі, а таксама паведамленьне аб апазыцыі.

Пленум заслухаў даклады т. т. Пятэрсэ і Загвілі аб 20-процэнтным зьніжэньні выдаткаў. Па дакладах адкрыліся спрэчкі, у якіх выступілі т. т. Мабраў (Украіна), Лісіцын (НК РСІ РСФСР), Калашнікаў (НК РСІ РСФСР) і інш.

ОРГАН ФРАНЦУСКІХ САЦЫЯЛІСТЫХ АБ КАНФЭ-РЭНЦЫ

АД'ЕЗД ДЭЛЕГАЦЫЙ З КЭНІГСБЭРГУ

КЭНІГСБЭРГ, 2. Старшыня літоўскае дэлегацыі Вальдэмарас выехаў у Коўну. Залескі выляжае ў аўторак раніцаю. Члены польскае дэлегацыі ў гутарках з прадстаўнікамі друку заўяляюць, што польскае дэлегацыя дасягнула пасьпяху, перамагшы негаворчывасьць Вальдэмараса. Члены літоўскае дэлегацыі задаволены тым, што ім удалося адкрыта заявіць аб сваіх тэрытарыяльных правах, звязаных з неабходнасьцю напярэдняй выявы палітычнай і юрыдычнай пытаньні. У гутарцы з карэспандэнтам ТАСС Вальдэмарас перад ад'ездам заявіў, што праца камісій патрабуе месяцаў. На пытаньне карэспандэнта, ці магчымы канкрэтныя вынікі ад ліпеня да сьнегі Лігі Нацыяў, Вальдэмарас адказаў: «Нехта ведаць».

Пачыньне польска-літоўскае канфэрэнцыі

„Літоўскі прэзыдэнт прыме польскага пасланьніка толькі ў Вільні“

Палякам не ўдалося справакаваць зрыў канфэрэнцыі для далейшых перамоў вылучаны тры камісіі Пераход дывэрсійнай банды ў Літву

Учора яны отралілі на дэмарнацыйнай лініі. Далей узнікае спрэчка па пытаньні аб транзіце. Перамовы адкладаюцца да вчэрняга пасяджэньня.

КЭНІГСБЭРГ, 2. На заключным пасяджэньні польска-літоўскай канфэрэнцыі, бачна адбылося сёньня увечары, бачна ўмовілася склікаць старшыню камісіі 20-га красавіка ў Берліне для выпрацоўкі праграмы іх работ. Месцам пасяджэньня камісіі абраны: для камісіі па эканамічных пытаньнях і сувязі—Коўна, для камісіі па безьпэнасьці—Варшава і для камісіі па мясцовых зносінах—Берлін.

Сёньня дэлегацыі разьяжджаюцца. Агульнае ўражаньне ў колах канфэрэнцыі такое, што Вальдэмарас уоб-ня даў палякам поладу абвінавачваньня яго ў зрыве перамоў, змог знайсці формулу для іх працягу і выкрыў труднасьці, якія зьвязаны з тую пастаноўнаю пытаньня, што была зроблена ў Жэнаве, г. зн. са спробаю вылучыць пытаньне аб Вільні. Аргументацыя Вальдэмараса ўсёнае дузілі з Залескім па пытаньні аб пачкай-цістых і ў зьвязку з угрунтаваньнем тэрытарыяльных праў Літвы зрабіла моцнае ўражаньне.

Залескі ў сваім другім выступленьні абараняе тэзіс аб кампэтэнцыі канфэрэнцыі паслоў, зазначаючы, што Літва сама зьяўляецца да іх з просьбаю аб урэгуляваньні спрэчкі.

У апошнім выступленьні Вальдэмарас заўяляе, што Літва не падпавала Версальскага дагавору, які стварыў канфэрэнцыю паслоў, і ніколі не прызнавала для сабе абавязковым пастаноўны міжсаюзнага аргану, які нават ня пытаў Літву, ці яна згодна з яго пастаноўкамі. Потым Вальдэмарас рэзка адхілае заяву Залескага адносна праўдзівасьці вестак аб нападзе банд і аб арганізацыі дывэрсійных атрадаў у Віленшчыне. «Літоўскі ўрад,—заўяляе Вальдэмарас,—мае ў сваім распараджэньні фатэграфіі і дакуманты перапіскі, якія дазваляць праўдзівасьць чыярджэньняў. Нахай Залескі пашукае ў сваім непасрэдным акружэньні ў КЭНІГСБЭРГУ чалавеча, які адкрыта заявіў, што меў дачыньне да падтрыманьня арганізацыі Пачкай-ціса. Прысутнасьць літоўскага пасланьніка ў Варшаве не дапамагае-б рассьведзачць дэяўнасьць пачкай-цістых, разьмешчаных у літвінскіх мястэчках. Таюе рассьведзачэньне можна ажыццявіць толькі пры дапамозе мешанае камісіі.»

КЭНІГСБЭРГ, 2. На другім пленарным пасяджэньні кэнігсбэрскай канфэрэнцыі, пасля ўхвалы парадку дня і каротнай заявы-рэзюмэ Залескага, пачаліся дэбаты. Вальдэмарас у вялікай прамове разгарнуў увесь комплекс польска-літоўскіх адносін. Ён заявіў, што польскія праекты па пытаньнях, якія, па думцы палякоў, зьяўляюцца толькі тэхнічнымі, у сваім зьмесьце маюць канчатковы характар і вырашэньне іх патрабуюць папярэдняй згоды. Так, напрыклад, польскае дэлегацыя ў сваім праекце замяняе паняцьце «граніцы тэрыторыяльна-мытна лінія», што ня мае прэцэдэнту ў працтыцы міжнародных адносін. Мытна лінія звычайна супадае з дзяржаўнаю мяжыцаю. Таму прыняцьце польскае формулы азначала-б прызнаньне Віленшчыны і Горадзеншчыны польскімі тэрыторыямі. Праект польскай дэлегацыі аб мясцовых зносінах тым больш немагчымы для прыняцьця літоўскім урадам, што на падуладных Польшчы абшарах арганізаюцца групы, якія імкнуцца да перазарту ў Літве і якія праіраюцца на літоўскі бон праз дэмарнацыйную лінію. Аб гэтым літоўскі ўрад ужо заявіў у сваёй перапісцы з Варшаваю, а таксама і ў Жэнаве.

Вальдэмарас паведаміла, што ён сёньня атрымаў тэлеграму аб пераходзе дэмарнацыйнай лініі 60 цывільных асобамі, якія адстрэльваліся ад літоўскае варты з стрэльбаў і кулямэнтаў. Вальдэмарас заўяляе, што польскія ўлады не падтрымліваюць банд, што пераходзяць дэмарнацыйную лінію зьяўляюцца неаўтарытэтнымі. Справа не ў запэўненьнях, а ў фактах.

Што датычыцца польскае прапановы заключыць дагавор аб ненападзе, дык яна, паводле слоў Вальдэмараса, заслугоўвае ўвагі і павінна быць распрацавана ў камісіі. Вальдэмарас суляраджэньні супроць польскіх праектаў аб чыгуначных і пашто-ва-тэлеграфных зносінах, якія, паводле слоў Вальдэмараса, імкнуцца отварыць уражаньне, быццам літоўскі ўрад прызнаў захоп Віленшчыны. Падірсьліваючы затрудненьні палітычнага характару, на якія натрапляе канфэрэнцыя, Вальдэмарас падрабозна спыняецца на зьмесьце віленскага пытаньня. Вальдэмарас зазначае, што калі нават і ня прышоў час для абгаварэньня віленскага пытаньня, то літоўскі ўрад гэтых перамоваў не прызнае.

Набліжаюцца тэрзборы

21-га мая пачынаюцца зборы пераменьнікаў тэрчасцей нашай акругі для прадажэньня летняй лягернай вучобы.

На так даўно тэрытарыяльнае будаўніцтва было для нас чымсьці новым; у сучасны момант тэрчасцей абхапіла ўжо ўсіх грамадзян.

Практычнае прапанаваньне тэрчасцей у РСЧА выявіла рад не пераважнасьцей. Пераважнасьці гэтыя заключаюцца як у экапанічнай мэтагэаграфіі, дазваляючы праводзіць падрыхтоўку байца з меншымі затратамі, так і ў палітычнай, садзейнічаючы саветызачыі вёскі, умацняючы саюз рабочых і сялян і зьяўляючы масавую вапнацыйнае насельніцтва.

І цяпер, калі ня ў далёкім будучым, усю праз літвін-небудзь паўтара месяцы, пачынаюцца вучоба тэрпераменьнікаў, перад намі стаіць вялікая і адказная задача. Гэта задача заключаецца ў тым, што акрамя каманднага складу РСЧА у падрыхтоўцы да тэрзбораў і ў іх правядзеньні павінна прыняць самы актыўны ўдзел уся наша савецкая грамадзасьць.

У асноўным гэтая задача зводзіцца да наступнага: партыйныя, камсамольскія і прафэсійнальныя арганізацыі павінны зараз-жа разгарнуць разьясняльную работу сярод насельніцтва, асабліва высуваючы пытаньне сваячасовае дзкі. Вопыт мінулага году паказваў, што несваячасовая дзкі пераменьнікаў не дае магчымасьці

зьявіцца для ЦРК правэркай на баявую гатоўнасьць, пакажа наколькі яны (ЦРК) змогуць у сапраўд-насьці сваячасова стаць арганам забесьпячэньня Чыр. ары. у часе баявых дзеяньняў, ЦРК павінны ўлічыць памылкі мінулага году і не дапусьчаць ніводнага прыватніка ў лягеры, разгарнуўшы сваячасова дэяўнасьць сваіх крам як сталых, так і перасядных. Асаблівую ўвагу неабходна будзе звярнуць на абслугоўваньне наскладу сталюкамі ЦРК.

Вялікае значэньне ў выхаваньні байца і асабліва ў нацыянальных частках набывае пытаньне культурнага абслугоўваньня пераменьнікаў. Таму перад саюзамі работнікаў мастацтва і асьветы стаіць задача садзейнічаць у культурным абслугоўваньні збораў, як пастаноўкамі, канцэртамі і кіно, так і ў ліквідацыі няпісьменнасьці і мала-пісьменнасьці сярод пераменьнікаў.

Асаблівае значэньне набываюць тэрзборы для Асоавіяхіму. У асобе тэрпераменьнікаў Асоавіяхіму павінна мець свой асоавіяхімаўскі актыву на вёсцы, сваю надзейную апару па разгортваньні работы таварыства на вёсцы.

Акрамя таго, каб навучыць кожнага пераменьніка, як працаваць у атрадцы Асоавіяхіму, арганізацыям Асоавіяхіму неабходна будзе скарыстаць усе агітацыйкі і агітгруппы, якія накіроўваюцца тэрчасцей на вёскі для папулярызацыі іх дэяўнасьці.

СЕНЬНЯ У НУМАРЫ

Заклучнае пасяджэньне польска-літоўскай канфэрэнцыі.—Хваля забастовак у Нямеччыне.—Румынія прэтэндуе на савецкае золата.—Ваенная падрыхтоўка Англіі на інда-аўганскай мяжы

Вялікая панама на кніжным рынку.—Разьліў Сьвіслачы.—На менскім хлебазаводзе пушчана абаранчая печ.—Дапамога застрахаваным праз пошту.

АРТЫКУЛЫ:

Набліжаюцца тэрзборы (перадавая).—Аб рашаючых «дробязях» у вялікім пытаньні (артыкул тав. В. Кнорына).—Беспрацоўе і ўбоства.—Баявыя дні пераменьнікаў 1905 г. набліжаюцца.—Беларуская літаратурная і мастацкая крытыка.—Што павінен даць юбілей кас ашчаднасьці.

II. На новым этапе работы по беларусизации

Шпаркі рост беларускае культуры, на аснове дыктатуры пралетарыату і савецкага ладу бачыць жывы. Шпаркім тэмпам ідзе работа па стварэнні матар'яльнай базы і пралетарскіх культурных кадраў для вышэйшых форм культуры («верхніх павертаў»), развіццё і ўзбагачэнне мова, расце колькасць школ, растуць тыражы газет і кніг, расце пісьменнасць працоўных мас на беларускай мове («ніжэйшых павертх»). У звязку з гэтым, прыцілі ўжо самыя зацяжыя вількадзяржаўныя завдання з былых падатных інспектароў і выкладчыкаў казённых гімназій, прыцілі тым «культурным» мяшчанам, якія па сваёй тупасці ўсё лшчэ не разумеюць, як могуць быць створаны ў былой захудалай правінцыі царскае Расіі, якая ператварылася ў Беларускае Сацыялістычнае Савецкае Рэспубліку, на вадаўна лшчэ слаба развітай і малакультурнай беларускай мове будыма культурныя каштоўнасці. Гэтым «культурным» мяшчанам на адзінаццатам годзе рэвалюцыі ўсё лшчэ на кожнай культурнай каштоўнасці патрэбна нешта вакшталь маркі на гузіках «made in England» (зроблена ў Англіі), або «made in Germany» (зроблена ў Нямеччыне), каб звярнуць на яго сваю мяшчанскую ўвагу. Але зараз гэта ўжо выміраючыя экзэмпляры старых зуброў, — людзі, якія нічога не разумеюць у новай эпосе, створанай Кастрычнікавай рэвалюцыяй, якія не разумеюць змен, якія ўнесла рэвалюцыя ў кірунак і тэмпы развіцця культуры былых адсталых народаў, якія не разумеюць самой сутнасці новага культурнага руху мас. Побач з гэтым існуюць у шчыльнях савецкага ладу і тагін, якія ўспрымаюць толькі нацыяналістычную форму, але на пытаннях аб зьмесеце новай культуры блебуюцца з старымі расійскімі зубрамі — гэта беларускія буржуазныя нацыяналісты, якія ў новыя мяшкі хочуць наліць стары змест, створаны да Кастрычнікавае рэвалюцыі. Беларускае культура, якая ствараецца ў эпоху сацыялістычнага будаўніцтва працоўнымі масамі, адкідае ў бок і тых і другіх — зуброў расійскіх і зуброў беларускіх — і ў нацыяналістычную форму ўлівае пралетарскі змест, які адваджае інтарэсам рабочых і сялянскіх мас.

Рост беларускае культуры, накіраванае матар'яльнай базой і культурных людзей кадраў за мінулыя гады, дае магчымасць ужо больш глыбока, панавану, ставіць рад пытанняў нацыянальнае палітыкі, у прыватнасці, пытаньне аб беларусізацыі.

Наша задача, у галіне беларусізацыі, дагэтуль у асноўным зводзілася: 1) да будаўніцтва школы на беларускай мове; 2) да растлумачэння шырокіх масам працоўных

Аб рашаючых „дробязях“ у вялікім пытаньні*)

(Да пытання аб палітыцы беларусізацыі)

нацыянальнае палітыкі, якая апіраецца на прыцып поўнага роўнапраўя нацыяў і на будаўніцтва нацыянальных культур, як састаўных частак інтэрацыянальнае культуры сацыялістычнага пралетарыату, 3) да ўкаранення беларускае мовы на ўстановы і арганізацыі, абавязваючы служачых вывучыць беларускую мову і арганізаваць абслугоўванне беларускіх працоўных мас на іх роднай мове, і 4) да прапаганды беларускае мовы ў рабочых масах, лічачы, што беларуская мова павінна стаць не толькі мовай для гутаркі беларускіх рабочых, але і асноўнай мовай міжнацыянальных зносін у Беларусі.

Усе гэтыя задачы ў значнай меры выконваюцца, або ўжо выкананы. Маладое пакаленне беларусаў як у вёсцы, так і ў горадзе, навучаецца на беларускай мове, а маладое пакаленне іншых нацыянальнасцяў у Беларусі вучыцца ў школе беларускую мову, як мову міжнацыянальнаю ў Беларусі. Нацыянальная палітыка партыі і палітычнае неабходнасць беларусізацыі вразумелы самым шырокім масам і зжыты пагардным адносіны да беларускае мовы, як малакультурнай. Неабходнасць вывучэння беларускае мовы партыйным, савецкім і прафсаюзным актывам прызнана. 90 проц. служачых у любой установе могуць здаць экзамэн па беларускай мове ўрадовай камісіі. Рабочыя масы на фабрыках і заводах таксама ўжо прызналі неабходнасць уладаньня беларускай мовай дзеля ўзмацнення пралетарскага кіраўніцтва ў краіне, хоць практычныя дасягненні яшчэ вельмі нязначныя. Беларускае кадры працаўнікоў на партыйнай і савецкай, прафсаюзнай і іншай рабоце растуць. Аднак, у гэтых вострых беларусізацыі вельмі шмат знадворнага і паказнага, што прымушае прыходзіць да вываду, што беларусізацыя яшчэ далёка ня пусціла тых глыбокіх каранёў, якія нам неабходны.

У чым-жа справа? Мы перажываем зараз некаторы пералом. Агітацыйна-арганізацыйная работа ў пытаньні аб беларусізацыі дала вельмі шмат, — яна блязоўна павінна працягвацца і ў далейшым. Але яна магла забяспечыць у выстарчальнай меры толькі знадворна-паказны бок, — гэтай прычынай яна ўжо зьяўляецца невыстарчальнай. Таму работа па беларусізацыі трэба ўжо пачынаць праводзіць крыху інакш, як яна праводзілася ў першыя гады, — зараз патрэбна не паўтарэння, а новае і глыбейшае.

бату вахрапам і націскам, заганам і распараджэннямі зараз шмат узяць ужо вельга, ды калі што і вольнеш гэтымі метадамі, будзе ня глыбока, ня сур'ёзна, ня грунтоўна. Зараз трэба ставіць пытаньне аб тым, каб беларусізацыя была-б ня модай, не знадворна-паказным бокам, ня шыльдай, трэба, каб яна ўвайшла ў быт, у культуру. Да гэтай задачы, да задачы ўкаранення беларусізацыі ў быт, у культуру мы падыйшлі шчыльна. Але гэта задача пакуль што вырашаецца слаба. У пераходзе да вырашэння гэтай задачы заключаецца пералом, які нам патрэбны, які нам зараз трэба зрабіць. Тое, што не ўвайшло ў быт, у культуру, застаецца на паверхні і ня можа здаволіць мас.

Калі гэта верна ў адносінах да дзяржаўнага апарату, дык тым больш гэта правільна ў пастаноўцы пытання аб беларусізацыі ў адносінах да шырокіх рабочых мас. Ці можна рабочаму навязаць беларускую або якую іншую мову мерамі арганізацыйнага і адміністрацыйнага ўздзеяння, або нават энтузіязмам і растлумачэннем палітычнай метазагоднасці? Не — гэта дасць мала вынікаў. Можна актыву, можна дзяржаўнымі служачым, — але ў рэдавую масу рабочых укараняць беларускую мову трэба так, каб яна ўвайшла ў быт, у культуру натуральна, каб яна ўбіралася, як патрэбнае для дыханьня паветра, як патрэбны сродкі падтрыманьня існаваньня культурнага чалавека і грамадзяніна. Энтузіязму арганізатараў нашай культурнай работы, палітычнай свядомасці камуністаў для гэтага мала. Для гэтага патрэбны поўныя знадворныя ўмовы, якія могуць змяніць знадворныя формы культурнага быцця чалавека, якія вызначаюць выбар нацыянальных форм культурнага быцця чалавека. Гэтыя ўмовы ствараюцца нам у нашай рабоце па арганізацыі вышэйшых форм культуры, — яны павінны больш шпарка ўплываць на шырокія масы працоўнага насельніцтва.

Партыя, як свядомая кіруючая частка рабочае класу ў справе беларусізацыі, таксама, як ва ўсіх іншых справах, выраза і ясна ставіць перад сабою свае палітычныя задачы, але для таго, каб надзвычайны масы да вырашэння гэтых задач, яна павінна адшукваць такія формы, у якіх тое новае, што прапанаваў партыйны, было-б па магчымасці лгчэй прынята масамі. Кожны актывны партыец павінен

далей, але, напачатку, гэтага мы яшчэ не дасягнулі. Значная частка членаў партыі па сваёй палітычнай свядомасці толькі крыху вышэй рэшту масы рабочых. Толькі з узмацненнем работы па беларусізацыі ў шырокіх масах рабочых будзе забяспечан поўны перавод на беларускую мову і нашай партыйнай работы. Перавод на беларускую мову партработы толькі тады будзе паспяховым і дасць неабходныя вынікі, калі беларуская мова будзе ўваходзіць у рабочыя масы праз усе шчыльны яго культурнага абслугоўвання.

У пытаньні аб беларусізацыі рабочых мас, пастаноўка культурна-прафсаюзных саюзаў набывае першачарговае значэнне. Да гэтага часу культурна-прафсаюзных саюзаў у справе ўкаранення беларускае культуры і беларускае мовы ў рабочыя масы адыгрывае яшчэ невыстарчальную ролю. Не на ўсіх саюзках яшчэ рабочыя беларусы абслугоўваюцца на беларускай мове. У значнай частцы прафсаюзаў беларускія рабочыя зьяўляюцца менавіта актывнымі ў культурна-прафсаюзнай нацыянальнай групы рабочых. Гэта становіцца павінна быць зменена. Да гэтага часу мы ў пытаньні аб беларусізацыі культурна-прафсаюзнай маем здавальняючае становішча толькі ў саюзках: працасветы, дзе 60 проц. усіх форм масавай культурна-прафсаюзнай работы і 75 проц. гурткаў пераведзены на беларускую мову, і ў саюзе сельска-гаспадарчых і лясных рабочых, дзе на беларускай мове праводзіцца 40 проц. усіх відаў масавай культурна-прафсаюзнай і 35 проц. гурткаў. У саюзе сьветладаслужачых мы маем на беларускай мове толькі 25 проц. усіх відаў масавай культурна-прафсаюзнай работы і 9 проц. у саюзе чыгуначнікаў — 8,5 проц., а ў саюзе навукаў — толькі 4 проц. Мы адзначаем толькі тым прафсаюзам, у якіх арганізаваны вялікія масы беларусаў, у якіх беларусы зьяўляюцца большасцю. Палітыка мною лічыцца паказваюць, што культурна-прафсаюзная дзе надвычайна мала для ўкаранення элементаў беларусізацыі ў быт і культуру рабочых. Гэта зьявіцца павінна быць абавязкова, і пры тым як маюць хутчэй, зьявіцца. Неабходна дамагчыся актывізацыі беларускіх рабочых у прафсаюзнай культурна-прафсаюзнай рабоце, неабходна дамагчыся іх абслугоўвання масавымі відамі культурна-прафсаюзнай работы на беларускай мове, неабходна дамагчыся, каб рах форм масавай культурна-прафсаюзнай работы ўкаранення элементаў беларусізацыі

у нас мала зьвернута ўвагі на найбольш лёгкія формы, праз якія элементы беларусізацыі найлепш прасякаюць у рабочыя масы. Тое, што заняты палітгурткаў праводзіцца ў параўнава вялікім працягу на беларускай мове, у той час, як драматычных, харавых, юрыдычных і ўсёміх іншых бытавых гурткаў на беларускай мове мала, зьяўляюцца далёка не стапоўчым фактарам, а надварот, робіць казіннай работу па беларусізацыі. Для нас было-б больш карысным адваротнае становішча. Чалавек жыве не адной палітыкай. Палітграма, прафграма і г. д. Часта зьяўляюцца яшчэ нечым знадворным, афіцыйным, непаўнажным зьяўляюцца хатнім жыццём. Націска ў гэты бок дае становішча актыву, націска ў другі бок, у бок найбольш лёгкіх форм масавай культурна-прафсаюзнай работы.

Вёска беларусізаецца значна шпарчэй, як горад. Тут нікому ня прыходзіцца перавучацца мове. Тут трэба толькі вывучыць беларускую грамаду, прывыкнуць да беларускай кнігі, адвыкнуць саромецца гаварыць на сваёй роднай мове. Беларусізацыя школам змяняе старыя, дарэвалюцыйныя погляды на беларускую мову, як на мову ня культурную, выключна вясковую. Арганізацыя беларускіх вайсковых фармазаў, у якіх моладзь праходзіць вайсковую навуку на сваёй роднай мове, дае надзвычайна моцны штуршок да ўмацаваньня беларускае мовы ў вёсцы. Укараненне беларускай газет дае яшчэ большы штуршок. Перавод усёй прафсаюзнай работы ў вёсцы адыгрывае таксама не малую ролю. Поўнае культурнае абслугоўванне вёскі ва беларускай мове зьяўляецца ўсёй унутры-вясковых патрэбнасцю ў мове. Застаюцца яшчэ два пытаньні: гэта сувязь з грамадскімі і палітычнымі ўстановамі, беларусізацыя ў якіх узмацняецца з кожным днём, гандлёвы сувязі гораду з вёскай, якія беларусізацыя амаль што яшчэ не дасягнула. Паколькі гандлёвы сувязі гораду з вёскай вядуцца не па беларускай мове, пастолькі гэта абалічнасць зьяўляецца асноўнай перашкодай да ўмацаваньня беларусізацыі ў вёсцы. Дэнацыяналізацыя і распад цэлага раду нацыянальнасцяў адбываюцца імяна таму, што гандлёвы апарат быў апаратам для ўкаранення іншых культурных форм, што для сувязі з гандлёвым апаратам гэтага гораду

перад намі стаіць, зьяўляюцца пытаньне аб беларусізацыі пашага апарату па гандлёвай сувязі гораду з вёскай.

Але існуючы больш шпаркі тэмпы беларусізацыі ў вёсцы, як у горадзе прыводзіць яшчэ да той труднасці, што змяншаюцца нашыя магчымасці ў вылучэнні рабочых на кіруючую работу, што часта, шукаючы чалавека, які ведаў-бы мову, прыходзіцца выпускаць з-пад увагі яго сацыяльнае становішча. Гэта цягне за сабою вялікую небяспечку ў справе палітычнага кіраўніцтва краінай. Больш шпаркі тэмпы беларусізацыі ў вёсцы і адставанне ад гораду можа прывесці да нагоршаньня палітычнага кіраўніцтва краінай. Гэта супярэчнасць, якая ўзнікае з нашае работы па беларусізацыі, павінна быць абавязкова зьявіцца.

Адзіны шлях зьнішчэння я — гэта беларусізацыя рабочых мас.

У звязку з усім гэтым, перад нашымі арганізацыямі павінен быць высунут рад канкрэтных дробных задач у пытаньні аб беларусізацыі:

1. Узмацніць работу па вывучэнні беларускае мовы партыйным, савецкім і прафсаюзным актывам, які кіруе рабочымі масамі, і паскорыць перавод на беларускую мову работы партыйнай і прафсаюзных арганізацый, якія абслугоўваюць масы.

2. Узмацніць работу па ўкараненні беларускай газет у масы. Калі тыраж чатырох цэнтральных беларускіх газет — «Звязда», «Савецкая Беларусь», «Чырвоная Зьмена», «Беларуская Вёска» за 6 месяцаў — з 1 кастрычніка 1927 г. да 1 красавіка 1928 г. павялічыўся з 20.000 да 70.000 экз. — дык гэта ёсць буйнейшая перамога ў справе ўзмацнення ўплыву камуністычнае партыі на шырокія масы. Задача, якая перад намі стаіць, заключаецца ў тым, каб да 1-га студзеня 1929 году цяперашні тыраж надвоіць і дасягнуць яго менш 155.000 экз. па гэтых чатырох беларускіх газетах з тым, каб «Бел. Вёска» мела 100.000 экз., «Чырвоная Зьмена» — 25.000 экз., «Звязда» — 20.000 экз. і «Савецкая Беларусь» — 10.000 экз. Выкарыстаю пры гэтым для растлумачэння нацыянальнай газет «Рабочы». Да гэтага часу павялічэнне тыражу беларускіх газет ішло пераважна за вошт вёскі. У бліжэйшым час трэба накіраваць асаблівую увагу на распаўсюджванне беларускай газет у сельскім гораду. Над выкарыстаннем гэтага задавальна павінна атрымаць буйнейшае значэнне.

Усе гэтыя меры павінны быць накіраваны да знішчэння нацыянальнага разрыву паміж горадам і вёскай, да ўмацавання

мову ў быце і далучэнне да беларускіх форм пралетарскае культуры. Кожны новы экзэмпляр газет у вёсцы азначае ўздым палітычнай і культурнай актывнасці новай сялянскай сям'і.

3. Узмацніць работу па ўкараненні беларускай кнігі ў масы. Неабходна надвоіць тыраж асноўнай часткі кніжнай прадуцыі Беларускага выдавецтва. Неабходна асаблівую увагу зьявіць на папулярную кніжку для шырокіх мас — па тэхніцы і гаспадарцы як для гораду, так і для вёскі. Неабходна павялічыць беларускую частку кніжнага інвэнтару нашых прафсаюзных бібліятэк. Калі зараз у нашых бібліятэках беларускія кнігі складаюць усяго 3 проц., дык трэба ў працягу гэтага году дамагчыся падваення гэтага працэнта. Апрача таго, беларуская кніга, якая ўжо зараз мае ў два разы большы зварот, чым уся астатняя кніжная маса бібліятэк, павінна павялічыць свой зварот з тым, каб дасягнуць 25 проц. усяго звароту кніжнага інвэнтару бібліятэк.

4. Трэба ўзмацніць беларусізацыю культурна-прафсаюзных саюзаў з тым, каб у працягу гэтага году было-б дасягнута масавае абслугоўванне ўсіх беларусаў — членаў прафсаюзных саюзаў на іх роднай мове, каб асабліва былі разгорнуты тыя формы культурна-прафсаюзнай работы, якія маюць найбольшы блізка адносіны да рабочага быту (драматычныя, харавыя, бытавыя і г. д. гурткі).

5. Трэба ўзмацніць прапаганду беларускае мовы шляхам арганізацыі большае колькасці палітычных выступленняў на беларускай мове (даклады па рабочых сходах, масавае выступленні прафсаюзаў, работа вытворчых нарад і г. д.) і лепшага абслугоўвання мас вышэйшымі формамі культурна-прафсаюзнай работы.

6. Трэба ўзмацніць работу па беларусізацыі ў вайсковых частках Беларускай Вайскавай Акругі з тым, каб пашырыць нацыянальнае фармаванне.

7. Трэба зьявіць увагу на беларусізацыю гандлёвага апарату з тым, каб абслугоўванне беларускага насельніцтва гандлёвай сеткай як загатоўчай, так і пры абслугоўванні мас спажывецкімі таварамі праводзілася-б пераважна на беларускай мове.

8. Трэба больш востра ставіць пытаньне аб развіцці вышэйшых форм беларускай культуры (літаратуры, тэатру, музыкі) і аб абслугоўванні гэтымі формамі рабочых мас. Арганізацыя тэатральных відовішч для арганізаванага рабочага глядача ў гэтых адносінах павінна атрымаць буйнейшае значэнне.

заций, дагэтуль у асноўных выд-
лася: 1) да будаўніцтва школы на
беларускай мове; 2) да расстала-
чэньня шырокіх масаў працоўных

чынаць праводзіць працы, інашч,
як яна праводзілася ў першы га-
ды, — зараз патрэбна не паўтарэн-
не адоў—яны вылучаны, — треба
ісьці далей, треба паглыбляць ра-

навуцкіх працаў, інашч,
чынасьці лагчай прымаць
Кожны актывны партыец павінен
ведаць беларускую мову, — гэта па-
лажэньне застаецца верным і па-

культуры і адукацыі, асабліва
рачэньні элемэнтаў беларускай
у нахры рабочых іх нацыя-
нальнасьцяй.

а гандлёвымі пачаткаў белару-
скай мовы. Таму адной
з самых складаных задач, якая
фактычна пераход на беларускую бо-
(Канон будзе).

*) Прайск — галікі № 76.

НАПАДКІ ПЯМЕЦКАГА БРУ- КОВАГА ДРУКУ НА СССР

Нямецкі друк у сваіх палітычных вы-
ступленьнях у зьвязку з арміяй на-
модкіх інжынераў у СССР досыць час-
та парывае наперад аб тым, што
сапэчкім урадам, бідам, на была вы-
канана ў гэтай справе пастанова са-
вецка-яноўскага адоў ад 12-га кастрыч-
ніка 1925 г., на падставе якой нямецкі
консул павінен быць павядомлены
на працягу 7 сутак аб арміяе нямецкіх
грамадзян. Гэтае цвёрдае абавязаньне ат-
рымала свой найбольш іскравы адбі-
так у паводзеньні берлінскага выхад-
ца газэты „Ахт ур Абзидблэт“. Павод-
ле ілюстрацыяў гэтай газэты, нямецкі
міністр замежных спраў Штэрэман
на нясажэньні камісіі рэйстагу на за-
можных справах 21-га сакавіка, біднам
бы паводзіць, што СССР „парывае права-
вое становішча“, якое вынілае з зазна-
чанай пастановы дагавору.

Як вядома прадстаўніку ТАСС у
афіцыйных колах, нямецкі пасол
паводзіць народнага камісара па за-
можных справах т. Чычэрэна аб тым,
што вышэй засьведчылі цвёрдае абавязаньне
газэты „Ахт ур Абзидблэт“ аб вы-
ступленьні нямецкага міністра замеж-
ных спраў былі зроблены на падставе
сравалічных кулуарных чутак. Успраў
дзесьці ж Штэрэман павярэў на
васаджэньні камісіі па замежных спра-
вах рэйстагу, што нямецкі пасол быў
каліфікаваны народным камісарам па
заможных справах т. Чычэрэна аб
арміяе нямецкіх інжынераў у Дане-
пэтарка адбылася 6-га сакавіка ўвечэ-
ра, а арміяе былі зроблены ўвечэ
5-га па 6-га сакавіка і атрымаў па-
вядоміць інфармацыю па гэтай справе.

Кітайскі суд апраўдаў савецкіх грамадзян

ШАНХАЙ, 2. Асобы суд у
Наньціне апраўдаў пяць савецкіх
грамадзян, арміяе мінулага
яоу.

З далёкага Уралу

Рэдакцыя атрымала ліст групы бе-
ларусаў, які жывуць на Урале. Таза-
рышы лістувалі:
„Паважанае рэдакцыя. На далёкім ад-
вае Урале на мала боць выхадцаў з
роднай Беларусі. Сумуем тут па баць-
каўшчыне, на родным друкаваным сло-
вае. Чулі, што вама „Зьвязда“ выхо-
дзіць на беларускай мове, а таму про-
дзім зараз-жа, як атрымаем наш ліст і
90 к. каштовымі марнамі, шлеце нам
„Зьвязду“ — няхай яна абвешчыць сваім
яскравым сьветам. Адначасова шлем
шчырае прывітаньне бядняўшчыне Са-
вечкай Беларусі і вам.

З пашанаму Нова-Надзёмдзіноні Арам-
гуртокі, настаўнік школы 1-й ступені
С. Рудзь.

Кожны партыец
павінен чытаць
газэту „Зьвязда“.

Партыйнае будаўніцтва

Што паказаў агляд 17 сельязчэк (Віцебская акр.)

Тая паласа, якую мы зараз пе-
ражываем, вымагае з боку пар-
тыйных ячэк карэнага паліп-
шэньня кіраўніцтва гаспадарча-
культурным жыцьцём вёскі.
Пры правярцы па месцы наасоб-
ных галін працы 17 сельязчэк на-
шай партарганізацыі, высветлілася,
што большасьць з іх дэбілася знач-
нага пералому ў сваёй рабоце ў
бок лепшага абмеркаваньня пы-
таньняў гаспадарчага і культурна-
га характару, але ўсё-ж кампаней-
скія, напільнавыя пытаньні зай-
маюць 50-60 процантаў усяе пра-
цы.

Абхоп асноўных пытаньняў гас-
падарчага будаўніцтва ў вёсцы, як
арганізацыя калектываў, мэдэра-
цыйных, гарфіных, машынных, ва-
сеннаводных і іншых таварыстваў,
земляўпарадкаваньне, зьрэдт — у пра-
цы ячэк яшчэ невыстарчалны.
Часамі няма яшчэ патрэбнага
разумнага важнасьці культурнага
будаўніцтва, а адсутзь і адсут-
насьць канкрэтных пастаноў і ра-
боты ячэк у гэтай галіне.

Пытаньні, што высюваюцца на
абмеркаваньне сходаў і бюро ячэк
у сваёй большасьці наперад не па-
дрыхтоўваюцца. Ёсьць наасобныя
факты, калі ячэйка заслухоўвае
справаздачу сельсавету, камуны,
кааперацыі, вылучае камісію для
складаньня рэзалюцыі і на гэтым
справе лічыцца закончаная, а рэ-
залюцыі з канкрэтных прапанова-
мі няма. Такія прыклады мелі мес-
ца ў Сянно і Вошаковічах.

Плян працы ячэк носіць у
сваёй большасьці павярхоўна-агуль-
ны характар і ня ўзвзваюцца з
тымі задачамі, якія стаіць перад
сельсаветамі ў гаспадарчым будаў-
ніцтве. Праўда, наасобныя ячэйкі
гэтыя пытаньні вывучаюць (Сіро-
ціна, Віцебскі раён і інш.).

Асноўнай устаноўкай партыйна-
га кіраўніцтва гаспадарчым і куль-
турным будаўніцтвам на будучы
час павіна быць: паліпшэньне
зьместу кіраўніцтва з боку райко-
маў ячэйкамі па лініі жывое сувя-
зі і практычнай дапамогі ў працы
ячэк.

Побач з гэтым треба пэставіць
канкрэтную задачу на ўдэлье куль-
турнага ўзроўня саміх высковых
камуністаў, бо ён надта адстае.
Паводле матэрыялаў 17-ці абсьлед-
ваных ячэк, мы маем наступныя
малюнак: з 127 камуністаў палі-
тычна няпісьменных — 7 проц., сла-
ба пісьменных — 57 проц. і эда-

валяюцца пісьменных (у аб’ёме
запатрабаваньняў высковага пар-
тыйца) — 36 проц. З 230 камуні-
стаў выписваюць газэты толькі 53
чалавекі. З аграрыямі маюць су-
вязь усяго 27 проц. Свае гаспа-
дары камуністы-гаспадары выдуць
у большасьці выпадкаў па — ста-
рому, толькі 16 проц. з іх ліку
перайшлі на шматполье. З агуль-
нага ліку камуністы-гаспадароў
60 проц. імкнуцца вынучь гаспа-
дару і выехаць у гора.

У калектывы гаспадары ўця-
гнута ўсяго толькі 20 камуністаў.
Выпадках-жа, каб камуністы пай-
шлі ў арцель з сваёй гаспадаркай і
інвентарам, амаль што няма. Гэта
характарызуецца культурнай ад-
сталясьцю нашых сельскіх камуні-
стаў.

Неабходна ў будучым увесці ў
сыстэму складаньне практычных
плянаў работы ячэйкі, з тымі кан-
крэтнымі задачамі і магчымасьцямі,
якія стаіць перад высковай ячэй-
каю ў галіне гаспадарчага будаў-
ніцтва на вёсцы.

Пытаньні культурнага будаўні-
цтва павіны насіць канкрэтны ха-
рактар у працы ячэйкі.

Сыстэма заслухоўваньня справа-
здач фракцый ці камуністаў, якія
прадуць у сельсаветах, кааперацыі
і інш. на бюро і сходах ячэйкі ў
сваёй большасьці сабе апраўдвае,
як сыстэма парткіраўніцтва, але-ж
тут неабходна адмовіцца ад гэтай ка-
зёвшчыны, якая пануе ў боль-
насьці ячэк. Заслухалі справазда-
чу, увеслі ў рэзалюцыі ўсе пункты
з атрыманых дырэктыву (рэзалюцыі
15-20 пунктаў) і на гэтым каап.
Далі дырэктывы і досыць. Ад гэта-
га неабходна адмовіцца.

Требя ўваць курс пры заслухоў-
ваньні справаздач на праверку
якасці работы, падагульнэньне
вынікаў і дачу канкрэтных задач на
2—3 месяцы, што і як рабіць з
такім разьлікам, каб была магчы-
насьць правярць па канкрэтных
фактах выкананьне давай дырэктывы,
бо маюцца факты, калі ячэйкі
пры заслухоўваньні справаздач
рэзалюцыі РК, а то і АК, як гэта
было ў Вошаковіцкай і Сябнен-
скай ячэйках, а ці высюваюць
канкрэтных задач, якія выніваюць
з мясцовых умоў.

Аб азначэньні сацыяльнага становішча камуні- стых і асоб, што прымаюцца ў партыю

У „Известиях“ ЦК УсеКП(б) нахру-
кавана пастанова ЦК УсеКП(б) ад 13
сакавіка 1928 г., аб азначэньні сацы-
яльнага становішча камуністаў і асоб,
што прымаюцца ў партыю, наступнага
зьместу:

„У мэтах болей дакладнага ўстанаў-
леньня сацыяльных груп, з якіх скла-
дацца і якімі паводзіцца партыя ЦК пра-
пануе партарганізацыям пры вучодзе і
прыёме кіраваньня ў дзейныя наступ-
ныя палажэньні:

1. Сацыяльнае становішча камуністаў
і тых, што прымаюцца ў партыю, вына-
чаецца: а) асноўным заняткам і б) ста-
новішчам у вытворчасьці, г. зн., паві-
наюць ці самастойна працаваць да ўста-
леньня ў партыю.
У тых выпадках, калі ўстапуленьне
асноўнага занятку затрудыяцца паву-
насьцю некалькіх розных прафэсій або
зьмены заняткаў, асноўным лічыцца
той, які быў па часе асноўным (але не
выпадковым) перад уступленьнем у пар-
тыю.

2. Сацыяльнае становішча асоб, якія
працавалі да ўступленьня ў партыю на
выбарных пасадах ці на вылучэньні, а
таксама студэнтаў ВНУ, курсантаў най-
вышэйшых школ, чырвонаармейцаў і чыр-
вонафлэнтаў як рэдакцыя, так і каманд-
нага складу, вызначаецца іх асноўным
заняткам і становішчам у вытворчасьці
да абраньня, вылучэньня, паступленьня
на вучобу, у армію ці флёт.

3. Члены УсеКП(б), кандыдаты ў члены,
а таксама і тых, што прымаюцца ў пар-
тыю, па сваім сацыяльным становішчы
адносяцца да адной з наступных трох
асноўных груп: а) рабочыя, б) сялян і
в) служачыя.

4. У матэрыялах вучоты на асоб, якія
ня могуць быць аднесены ні да адной з
пералічаных груп, адзначаецца той бок
працы, якім яны займаюцца да ўста-
пеньня ў партыю („саматужнік“, „ра-
веньнік“, „дзятая гаспадарка“, вучоба—
„вучань“, або адсутнасьць прафэсіі—
„без прафэсіі“).

4. Да сацыяльнае групы „рабочыя“
адносяцца асобы, асноўным заняткам
якіх да ўступленьня ў партыю была на-
бывшая фізычная праца ва ўсіх галінах
прамысловасьці, транспарту і сельскай
гаспадаркі.

Асобы, якія працавалі ў якасьці ста-
лых наёмных рабочых у вытворчасьці,

на транспарце і ў сельскай гаспадарцы,
які адначасова асабіста працава
прыводзіць сваю сельскую гаспадарку, ад-
носна да сацыяльнай групы рабочых.
Да рабочых-жа адносяцца і камуні-
сты, асноўным заняткам якіх, паводзіць
ўступленьня ў партыю, зьдзяляцца на-
бывшая фізычная праца ў прамысловасьці,
на транспарце і ў сельскай гаспа-
дарцы, новалежа ад таго, што ў часе
прыёму ў партыю яны былі аднесены
да іншых сацыяльных груп.

Сэзонныя рабочыя, якія адначасова
вядуць і сваю сельскую гаспадарку, ад-
носяцца да рабочых толькі ў тым вы-
падку, калі рабочыя прамысла зьдзя-
ляюцца для іх оталяю і асноўнаю кры-
ніцаю сродкаў існаваньня.

Да рабочых адносяцца таксама асо-
бы ніжэйшага абслугоўваючага перса-
налу ў прамысловасьці і на тран-
спарце.

5. Да сацыяльнай групы „сялян“ ад-
носяцца асобы, асноўным заняткам якіх
да ўступленьня ў партыю было земля-
робства ў індывідуальнай ці калектыв-
най гаспадарцы, паліўнічым прамысла,
жывагатаўля, рыбацтва і інш. (не па
найма).

6. Да сацыяльнай групы „служачыя“
адносяцца асобы, асноўным заняткам
якіх да ўступленьня ў партыю была ра-
бота, у якасьці кіруючага, гаспадарчага,
тэхнічнага, вучотна-кантрольнага, дэ-
лаводчага, наліка-санітарнага, юрыдыч-
нага, педагогічнага і інш. персаналу, а
таксама ніжэйшым абслугоўваючым ўста-
новым персанал.

7. Сацыяльнае становішча тых, што
прымаюцца ў партыю, вызначаецца
ячэйка і зацьверджаецца партыяком.

Акрамя таго, ЦК ларучыў статадзю-
лу, сумесна з арграспрадам ЦК у фі-
ліяльным тэрміні пераглядзець „Клясыфі-
кацыю заняткаў“ ЦСУ з мэтай вы-
рашэньня пытаньня аб адносінах да ра-
бочых і служачых спрэчных прафэсій
(пакарныя, майстры, бригадыры і інш.).
Статадзюлу ЦК ларучана таксама рас-
працаваць інструкцыю для разьвіньня
асноўных палажэньняў гэтае паста-
новы.

ЦК сапраўднаму ўсім арганізацыям
да 1-га ліпеня перагледзець на паста-
нае данай пастановы азначэньне сацы-
яльнага становішча і роду заняткаў
усіх сваіх членаў“.

Па ячэйках КП(б)Б

○ ПРЫ РАСЬНЯНСКАЙ ЯЧЭЙ-
ЦЫ (Літвінскі акар.) з восні была за-
снана школа-стэціянарка, але яна за-
час сваёй існаваньня не змогла раз-
гарнуць свае працы. Слухачы школы,
партыйны і камсамоўскі актыву, сваім
павядзеньнем сыстэматычна зрываўлі
заняткі школы.

Вынікі з такога становішча вельмі
келіся.

○ ПАРТ-ЯЧЭЙКА КАМТРЭСТУ
(Мазыр) правяла паряду партыйцаў
настрычківага закліку. Іх у ячэйкі
налічвалася 27 чалавек. На гэтай на-
радзе вынілася характэрнае зьвешчэ
з нагруквай: 12 чалавек партыйцаў
кастрычківага закліку маюць ад адна-

го да двух абавязкаў, 4 чал.—ад 3 да
5 абавязкаў, 6 чалавек—ад 5 да 8
абавязкаў і больш ва 8 абавязкаў ма-
юць 3 чалавекі.

Няма чаго казаць, бюро хутка пась-
пова нагруквай, да пават ня дрэнна.

Б. Ш.

○ ЯЧЭЙКА КП(б)Б ПРАЦАСЬВЕ-
ТЫ (гор. Менск) нядаўна па сваім
агульным адкрытым сходам заслухала
даклад на тэму: „Менск, як аб’ект да-
сьведзеньня і ўзлел асьветнікаў у яго
вывучэньні“ і судзіла: „Краянаўства
і школа“. Гэты вытаньне вынікала вы-
ліку зацьвердзеньня з боку ўдзельні-
каў сходу. Выказалася ў сярэдках 16
чалавек.

К.

Па Савецкай Беларусі

Электрыфікацыя бесперагрузачных таварных зносія

НЕГАРЭЛАЕ. (Уласны кар.). Праў-
леньне МББ чыг. адпусціла 35.000
руб. на электрыфікацыю беспера-
грузачных таварных зносія паміж
СССР і Польшчай.

Для гэтай мэты на ст. Негарэлае
ўстанаўляюцца 4 матары, што дасьць
магчымасьць паскорыць і ўдаска-
наліць перастаноўку ваясь ў ваго-
нах.

Работа па электрыфікацыі беспэ-
рагужачных зносія будзе закон-
чана ў гэтым-жа годзе.

Перад адкрыцьцём навігацыі па Сожы

ГОМЕЛЬ. (Уласны кар.). Першы зрух
ліку па Сожы чынаецца паміж 8 і 10
красавіка.

Пасьпяхова закончваецца ремонт 6
парахоў, на што патрачана да 70
тыс. руб.

3 адкрыцьцём навігацыі будзь уста-
ноўлены рэгулярны параход. ройсы па
3 лініях: Гомель—Кіеў, Гомель—Ветка
Гомель—Прапойск.

Усе параходы пераходзяць на вузкі-
ны азал.

Радыефікацыя рабо- чых кватэр

БАБРУЙСК. (Уласны кар.). Акрпроф-
бюро паставіла пабудавць у Ба-
бруйска трансляцыю радыё-пункт
пабудова радые-трансляцыі дасьць
магчымасьць радыефі каваць рабо-
чыя кватэры і клябы.

У Гомелі пачаліся гра- модзкія работы

ГОМЕЛЬ. (Уласны кар.). 2 красавіка
пачаліся грамадзкія работы на ўзмац-
неньні дамб у эаtone, які будуюцца. З
3 красавіка на гэтых работах будзе за-
нята штодзёна 150 бесперадоўных.

Цэлай вёскай перай- шлі на калектыву

БАБРУЙСК. (Наш кар.). Сяляне
вёскі Катка, Глускага раёну, Ба-
бруйскай акругі, сабраўшыся на сход-
дзе, парашылі ўсёй вёскай у скла-
дзе 120 двароў перайсьці на ка-
лектывныя формы гаспадаркі.

Сход знашоў, што хутарскія і
індывудуальныя гаспадаркі прыво-
дзяць сельскую гаспадарку і сялян
да беднасьці і што толькі калек-
тывная форма землекарыстаньня
змога паліпшыць сялянскую гас-
падарку.

Замест вялікодня— нядзельнік на ка- рысьць клябу

ГОМЕЛЬ. (Уласны кар.). 2.000
рабочых буйнейшай папаро-
вай фабрыкі „Герой працы“ ў
Добрушы замест святкавань-
ня папоўскага вялікодня па-
рашылі наладзіць нядзельнік.

Гэты нядзельнік дасьць ка-
ля 10.000 р., якія пойдзюць на
пабудову ў Добрушы новага
рабочага клябу.

Інстытут па пераквалі- фікацыі бесперадоўных

ГОМЕЛЬ. (Уласны кар.). У Гомелі
прадугаджваецца ў блэйшы час ад-
крыць інстытут працы для пераквалі-
фікацыі бесперадоўных. Будзе абстадзена
сельскара-механічым цэх. Спачатку ў
інстытуце будзе навучацца 100 беспера-
доўных.

Пастановы вынесены, а грошай няма

МАГІЛЕЎ. (Уласны кар.). Сходы
па вызначэньні самаабладаньня
прайшлі амаль што ва ўсіх вёс-
ках. Але грошы пакульшто не
паступаюць.

Былі выпадкі, калі сельсаветчы-
кі і нават старшыні камітэтаў ўза-
емадапамогі выказваліся „ад імя
беднаты“ супроць самаабладаньня
У адных мясцох самаабладаньне
прайшло ў разьмеры 35 проц. с.-г.
падатку, у іншых—на негальны
меншы процант.

У інструкцыях сустрапаюцца
шмат пунктаў, незразумелых
нават і для фінработнікаў.
К. Л.

Новая водная станцыя і плавальны пункт

БАРЫСАЎ. (Уласны кар.). Вяской
у Нова-Барысава пачнецца пабудо-
ва воднай станцыі, а ў Барысава
—плавальнага пункту для спабор-
ніцтваў і святкаваньняў.

Упарадкаваньне 27.320 гэк-
тараў пясю

БАБРУЙСК. У 1928 годзе маркуец-
ца прывесці ўпарадкаваньне пясю мя-
сцовага значэньня на плошчы ў 27.320
гектараў. Упарадкаваньне будзе прыво-
дзіцца ў 7 развах акругі. Па ўпарад-
каваньні пясю мясцовага значэньня
будзе працаваць 15 лясных тэхнікаў і
інш. спецыялістаў. Праца рэспэкаецца
з 1-га мая.

З ФАБРЫК І ЗАВОДАУ

Канец 2-гадовай цяганіне

Кантрольная камісія за работай

(Дражджавы завод «Чырвоная Зара», Менск)

У лістападзе мінулага году была ўтворана на нашым заводзе часова кантрольная камісія. У складзе ўвайшлі: старшыня ваўкому, тры рабочых і хамік-лібарант.

Некаторы час камісія ішла не па правільным шляху. Яна ня ведала сваіх функцый, сабылася аб тым, што камісія трэба пільна сачыць за выкананнем прапаў вытворчых парад, дабівацца правядзення іх у жыццё.

Вось асравы прыклад працы камісіі ў першыя часы яе дзейнасці—пастанавілі: КК лічыць, што Белхарчтрэст вінаваты ў тым, што апараты не ізаляваны... КК падкрэслівае, што віда на я была ўстапоўлена. І ўсе... Ніякіх канкрэтных прапаў. Пастанова камісіі спакройна ляжалі пад сукном.

Прайшоў некаторы час. Камісія ўвайшла свае функцыі і ўвайшла за справу, як належыць.

Яна выявіла рад выпадкаў цяганіны і няважлівых адносін да вытворчасці з боку трэсту і адміністрацыі, яна не абмяжоўвалася «пастанавіць» пажаданнімі, а рашуча пранавала адміністрацыі зрабіць тое і тое, інакш... прыдзецца ўмятацца РСІ.

У першую чаргу, зразумела, камісія завялася выдмаць гісторыі аб цяганіне з пад'ёмнікам.

Яшчэ ў красавіку 1926 году трэст даў заказ заводу «Энергія» на выраб пад'ёмніка. Да канца мінулага году цягнулася перацэнка. Трэст пасылаў заводу напамінанні, завод адказваў, трэст складаў праекты і пляны, Наркампрацы іх разглядаў і пасылаў для пераарэцоўкі, а воз сталі на старым месцы.

Кантрольная камісія паклала канец гэтай двухгадовай цяганіне.

А—ў.

Пад знакам актыўнасці мас

(Перавыбары фабзаўкомаў на прадпрыемствах Нова-Беліцы)

Асноўнае, што адозьнівае перавыбары фабзаўкомаў у гэтым годзе ад мінулых кампаній, заключаецца ў тым, што ў гэтым годзе перавыбары прайшлі пры вельмі высокай актыўнасці і зацікаўленасці рабочай масы.

Ужо падрыхтоўка да перавыбары абгаворванне кандыдатур у будучы склад фабзаўкомаў наказа, што рабочая грамадская думка сцэнтравана вакол пытанняў перавыбары. На лесазаводах у папярэднім абгаворванні кандыдатур прыняло ўдзел 70—75 проц. агульнага ліку рабочых. Такі-ж актыўны ўдзел прымалі рабочыя на бровары і на іншых прадпрыемствах.

Другім момантам, які характарызуе актыўны ўдзел рабочых у перавыбарах, зьяўляецца вялікі процант пўні рабочых на перавыбарчыя сходы. На самым буйным прадпрыемстве раёну—запалкавай фабрыцы «Вэзуві» пры мінулых перавыбарах з 1300 рабочых зьявілася на перавыбарчыя сходы 883 ч., цяпер з 1138—1024. Процант пўні на іншых прадпры-

Важная вынаходка тав. Эйдліна Штучная смала для ланавых заводаў

Тав. Эйдлін—не прафэсар і не інжынер, а просты майстар-хамік, 12-ці год ён пайшоў на вытворчасць працаваць, па вечарох у вольны час вывучаў хемію, якою ён вельмі цікавіўся.

Пачаў ён працаваць на мылаварным заводзе, потым на запалкавай фабрыцы, апошнія чатыры гады ён працаваў на лакавым заводзе ў Нова-Беліцы. Тут ён вельмі зацікавіўся пытаннем аб тым, як вынайсьці штучную смалу для вырабу лаку. Да гэтай пары мы атрымлівалі смалу з вялікімі труднасці з Індыі праз Нямеччыну. Зразумела, што далёкая дастаўка тармазіла вытворчасць, завод працаваў з перабоймі, трэст траціў

емствах таксама вялікі і дасягае па раёне 94 проц. замест 85 у мінулым годзе.

Перавыбарчыя сходы прайшлі вельмі актыўна. На «Вэзуві» максымальны лік рабочых, якія галасавалі, раўняўся ў мінулым годзе 646, у цяперашнім годзе—880. На лесазаводах з 340 прысутных галасавала 261.

З недахопаў перавыбарчай кампаніі трэба адзначыць слабую работу сярод рабкораў. У насьценгах-этах хол перавыбары быў высьветлены. У большасці прадпрыемстваў ня склікаліся рады рабкораў. Культала работа выбарчых камісій, асабліва ў галіне падрыхтоўкі кандыдатур. На асобных прадпрыемствах сьпісы складаліся стыхійна членамі выбарчай камісіі і не абгаворваліся раней на пэхах. Дзякуючы такому становішчу, на лесазаводах у выбарчую камісію паступіла 70 сьпісаў на 104 кандыдатуры. Такое-ж становішча на іншых прадпрыемствах.

Склад фабзаўкомаў аблоўлены на 75 проц.

Н. Чарнін.

шмат сродкаў на набыццё заграничнага сырду.

Тав. Эйдлін на працягу 2-х год прагавіта працаваў над вынаходкай штучнай смалы. У канцы мінулага году ён скончыў сваю лабараторную работу і накіраваўся ў Маскву, у Галоўхэм пры ВСНГ. Ён паказаў спецыялістам аналіз зробленай ім смалы, лак і палітуру, вырабляемую з штучнай смалы, а таксама калькуляцыю сабекошту. Камісія прызнала работу т. Эйдліна вельмі цікавай і заслугоўваючай надзвычайнай увагі.

Ужываньне вынаходства Эйдліна вызваліць нашу вытворчасць ад заграўніцы.

А. Левін.

З ЧЫМ МЫ СУСТРАКАЕМ ВЕСНАВУЮ СЯЎБУ

На Аршаншчыне пасеўны плян складзены габінэтным спосабам бяз увязні з жыцьцёвымі запатрабаваўнямі, а па раёнах пляны яшчэ зусім ня складзены. Многія сельсаветы яшчэ сьпяць мёртвым сном—трэба па іх ударыць, каб разбудзіць ад сну.

С.-г. машыны адпускаюцца ў крэдыт беднякам і маламоцным гаспадаркам даюцца вялікія ільготы

У сёлетнюю веснавую с.-г. кампанію асабіва ўвага зьвернута на крэдытаваньне маламоцных і сярэньскага насельніцтва для набыцьня с.-г. машын.

Цэнтраземскімі выпрацаван плян крэдытаваньня, які дае такіх ільготы, што самая бядняцкая гаспадарка мае магчымасьць набыць патрэбную с.-г. машыну.

Так, плугі, боравы, культыватары (коштам ад 10 да 100 руб.) адпускаюцца ў крэдыт на тры гады, пры задатку ў 10 проц.

Сячкарні, карыракі, макухарабікі (коштам ад 10 р. да 100) адпускаюцца ў крэдыт на 5 год, пры задатку ў 10 проц.

Пасеўныя машыны (сяваркі радавыя і раскідныя коштам да 300 руб.) выдаюцца ў крэдыт на 5 г., пры задатку ў 10 проц.

Ільна-мялі і ільва-трапалкі коштам да 100 руб. выдаюцца ў крэдыт на 5 год.

Машыны па ачыстцы насеньня (арфы, сартуўкі) коштам у 125 р. выдаюцца ў крэдыт на 4 гады.

Малатарні і прыяды коштам да 600 руб. выдаюцца ў крэдыт на 4 гады.

Уборачныя машыны—жыяркі, касілі і коныяны граблі коштам да 300 руб. даюцца ў крэдыт на 5 г.

Снававязалкі коштам звыш 300 руб. выдаюцца ў крэдыт на 7 г.

Трымеры коштам да 300 руб. выдаюцца ў крэдыт на 5 год.

Пасеўныя пляны нікуды ня варты

Яшчэ не арганізаваны раённыя пасеўныя камісіі

ВОРША. (Наш кар.) Плян правядзення пасеўкампаніі па Аршаншчыне мае рад недахопаў, ён амаль прапускае галоўныя моманты кампаніі. Плян пабудаваны так, што ўся праца кладзецца на плечы райземадзелу, а аб удзеле пільных арганізацый і ўстаноў, аб удзеле селянскага актыўна ў гэтым пляне нічога няма. Таксама гэты плян прамінуў і працу па арганізацыйна-калясаў і вытворчых с.-г. вазапратываў.

Ачыстка насеньня па раёне працягваецца. Усё адзінае 25

На пункце ачысткі збожжа

Дапаможам беднаце

(Касьцюковіцкі раён, Магілёўшчына)

У шмат якіх вёсках раёну селяне рыхтуюцца да сьлёбы набыць добрае насеньне і ачышчаюць сваё. Але гэта робяць толькі тыя, якія маюць што ачысьціць і за што купіць добрае насеньне. Па раёне ёсьць шмат беднаты, якой неабходна даць дапамогу насеньнем, каб яна змогла засеяць свае палосы.

На гэта зьвернута асабіва ўвага з боку раённага камітэту сялянскае ўзаемадапамогі, і дапамога беднаце будзе дана. Так, у хуткім часе будзе падрыхтавана 2.600

буд. насеньня, якое пойдзе выключна на абслугоўваньне беднаты. Апроч гэтага для гэтай-жа мэты закупляцца насеньня на 2.000 руб.

Наогул Касьцюковіцкі раённы селянскі камітэт у гэтым годзе шырока разгарнуў сваю вытворчую працу, асабліва ў абслугоўваньні беднаты. Дрэнна толькі тое, што сельсаветы і райвыканком не дапамагаюць камітэту зьбіраць сьброўскія ўзносы.

Г. Цыгрюн.

Першыя ільнаводныя таварыствы

МАГІЛЕЎ. (Наш кар.) Першае ў Магілёўскай акрузе ільнаводна-пасеваводнае таварыства арганізавалася ў вёсцы Чорным (Шклоўскага раёну). Яно налічвае пакуль што 48 сяброў з 5-ці вёсак.

Тры пасёлкі ў Шклоўскім раёне згадзіліся адвесьці грамадзкі вліні да засева выключна ільном-даўгун-

дом. Такім чынам, пасёлкі атрымаюць чыстагатуновое насеньне даўгунду.

Наогул нярэўна, што Шклоўшчына (набольш ільнаводны раён у акрузе) дасць сёлета да паўтары тысячы пуд. уласнага насеньня ільну-даўгунду.

Б. Л.

Мёртвая цішыня

Чагосьці чакаюць і нічога ня робяць

(Тучынскі сельсавет, Меншчына)

Падрыхтоўчая праца да веснавай пасеўнай кампаніі ў самым разгары, але ня ў нас—у нашым сельсавете ўсё яшчэ ціха.

На сходах селяне пагаворваюць аб ачыстцы насеньня, аб штучным угнаенні, аб недахопах свайго насеньня на сьлёбу. Але-ж гэтыя гаворкі так і застаюцца гаворкамі, бо нашы сельсаветчыні да іх ня прыслухоўваюцца і нічога канкрэтнага яшчэ ня робяць.

Насеньне амаль што на ўсіх селях засьмечанае. Але, калі ў нас загудзе машына па ачыстцы насеньня, яшчэ невадама.

З гэтай селяне даведзіліся, што замест натуральнага гною можна ўжываць штучнае ўгнаеньне, але дзе яго і як дастаць—ня ведаюць. А каарэратыў аб гэтым і не ведаюць. Таксама каарэратыў ня хоча ведаць аб тым, што на многіх селях да сьлёбы свайго насеньня ня хоць і не загатаўляе насеньня для продажу селянам.

А ёсьць-жа і такія селяне, якія амаль што зусім свайго насеньня ня маюць. А што-ж наш камітэт узаемадапамогі зрабіў для таго, каб забясьпечыць сваю беднату насеньнем? Ды нічога пакуль што.

Наогул кажучы, кругом цішыня. А між тым, у нашым сельсавете пасеўную кампанію можна правесці вельмі добра. Бо ў раёне сельсавету ёсьць і селянскі камітэт, і с.-г. і спажывецкія таварыствы, і ячэйкі КП(б)Б і ЛКСМБ. Але ўсе яны гэтым пытаньнем як быццам-бы мала цікавацца.

Селькор Руць.

Баявыя дні пераменьнікаў 1905 г. набліжаюцца

(Артыкул камандзіра і камісара 2 беларускае імя Фрунзэ дывізіі т. ЛАКЦІЕНАВА)

Трохвясельны збор пераменьнікаў 1905 г. нараджэньня тэрытарыяльна часткай Беларускай дывізіі ў гэтым годзе націска ў палову маі месца і будзе адбывацца лютэрным парадкам.

Начальніцкі склад тэрытарыяльна-

беларуская дывізія—нацыянальная і ў баявым 1928 годзе ў асноўным канчае поўны пераход на родную мову. Нацыянальна частка, як паказвае практыка, па сваёй баявой адрывасці ідуць нараві з іншымі часткамі Чырвонай арміі, не

та вялікая ўвага на адно з важнейшых палітычных пытанняў нашай партыі—гэта па цеснай сувязі рабочых і селян. Наведваньне рабочымі лютэраў, экскурсіі чырвонаармейцаў на фабрыкі, заводы і прадпрыемствы, будучы дапамагаць

Беларуская літаратурная і мастацкая крытыка

(На дыспуце ў клубе К. Маркса)

2-га красавіка адбыўся дыспут на тэму «Літаратурная і мастацкая крытыка», наладжаны адзінама друку ЦК КП(б)Б. Гэты дыспут зацікавіў нашых пісьменьнікаў і крытыкаў усіх літаратурных аб'яднаньняў, апрача групы «Полымя», ад якога амаль што нічога ня было на

тэма ваважаць асобу, трэба да пісьменьніка падыходзіць з здарова марксысцкаю ацэнкаю на падставе не аднаго, а ўсіх яго твораў. Як недахоп, т.Сянкевіч адзначае адсутнасць у нашай крытыцы чужых таварыскіх адносін да пісьменьніка. Гэты момант адбіваецца

каж, якія жыва разгарнуліся пасля ўступнага слова т. Сянкевіча, агадзіліся з тым, што ў нас марксысцкай крытыкі няма, што ў нас займае вялікае месца асабістае ладна людзей, якія выкарыстоўваюць друк для таго, каб ліць памы і іншыя, што ў нас пачуе дударызм або, як

вадзіца ўсё падрыхтоўка. Тут патрэбны такія ж леныя мерапрыемствы і з боку партыйных, савецкіх, прафесійных і камсамольскіх арганізацый.

Партыйным арганізацыям трэба выкапаць дырэктыву ЦК КП(б) Беларусі, № 62 ад 28 сакавіка г. г., якая прадугледжвае ўсе асноўныя мерапрыемствы да забеспячэння збору і ў першую чаргу ў адносінах да саміх членаў партыі і камсамоў.

Дырэктыва прадугледжвае наступныя мерапрыемствы, якія ідуць па лініі савецкай і прафесійнай, арганізаванага асноўнага пытанні: арганізацыя з'ездаў, паведамленні аб зборы, провады і спатканьне, арганізацыя сукцэса з вайсковымі таварышамі сходаў, забеспячэнне, імгноты і культурнае абслугоўванне. Практыка збору мінулых гадоў паказвае, што некаторыя з райвыканкомаў, сельсаветаў і прафесійных арганізацый на гэтае пытаньне не звярнулі належнае ўвагу, сваячасова не расплываліся сагады, не арганізаваліся провады і спатканьне, якая праходзіла неарганізавана. Прадстаўленню ільгот праводзілася няправільна.

Першы важны пункт нашай работы з пераменным складам — маладым будзе пераход на камандную беларускую мову. Наша

па на беларускай мове падручнікі і неабходны вайсковыя статуцы для гэтага ёсць.

Пачэслая ўдзялічы ўсю важнасць прадстаўчай работы, выконваючы адзін з асноўных пунктаў правядзення нацыянальнай палітыкі — дырэктывы партыі, ужо стала рыхтуецца да збору.

У гэтым палітычна-выхавальнае работы асноўнай задачай будзе: выхаваць байца ў духу ідэй камуністычнай партыі, у поўнай меры ўвасвітаць задачы Савецкай улады і гатовата ў любы момант са зброяю ў руках выступіць на ахову інтарэсаў працоўных. Валікае месца ў палітычным выхаванні новабраццаў будзе адведзена рабоце па азнамленні рабоча-сялянскага маладняку з блгучымі задачамі партыі і ўлады. Увага новабраццаў будзе звярнута на канкрэтныя задачы ў справе сацыялістычнага будаўніцтва, якія пастаўлены XV з'ездам ЦК КП(б) і XI з'ездам ЦК(б)Б, падрыхтоўка такім чынам, актыўнага ўдзельніка сацыялістычнага будаўніцтва. Праграма абавязковых палітычных заняткаў прадугледжвае падрабязнае вывучэнне гісторыі і вада Чырвонай арміі. Вывучэнне гісторыі і ўзнікаючых Савецкай улады, яе палітыкі і будаўніцтва. Не меншае месца будзе адведзена ліквідацыі няпісьменнасці.

У наступны збор будзе звярну-

вадзіца значнае ў выхавальні байца, асабліва ў нацыянальных часціх, будзе мець культурнае абслугоўванне. Данамога ў гэтым павіна быць аказана з боку саюзу работнікаў мастацтва. Мы не сумняваемся ў тым, што саюз мастацтва дапаможа.

У галіне тактычна-стралковай вучобы, наша праграма прадугледжвае выпрацоўку меткага стральца са стрэльбы і кулямёту, умение даскавальна ўлаць зброю, ужываць ле на полі боі ў тактычна-агнявых напрамках.

Асабліва ўвага будзе звяртацца на падрыхтоўку меткага стральца. У стралковай вучобе мы яшчэ не дасягнулі досыць сталых вынікаў. З году ў год у стралковай справе мы расцедем. Наша задача ў гэтым годзе дасягнуць сталых, абавязковых і нават найлепшых вынікаў. Меткі стралец, умеючы добра ўлаць зброю — стрэльбай, кулямётам, гарматаю, шашкаю, вась да чаго павінен імкнуцца кожны боец.

Тэрытарыяльная сыстэма на практыцы паказала, што падрыхтаваць бяздоўжную часць мы можам. Што самі пераменнікі і начальнікі склад гэтаму аддаць усю сваю ўвагу і энэргію. Упавнены, што на прыкладзе мінулых гадоў пераменнікі аддаць усе свае сілы і магчымасці справе баявой падрыхтоўкі, стварэнню баядоўнай часці ў цэлым.

Дрыбніш (6,2 проц. заданья), Ляднянскім (10 проц.) і Дубровенскім (13 проц.)

Абслодваньне падрыхтоўчай працы да насумаманні ў Быханаўскім, Талачынскім і Крупскім раёнах устаноўлена, што яшчэ да гэтага часу ў гэтых раёнах вават не арганізаваны раёныя пасеўныя камітэі, што зусім не раздвалася яшчэ насенне канюшымі калгасам і шматпаўным вёскам, не выдзедца падрыхтоўка да кантрактнай пасеўнай культуры.

Раёныя зямельныя аддзелы слаба праводзяць вучот запатрабаванні населенства ў канюшыне і нават ня маюць востак аб тым, колькі насельніцтвам зробіцца заявак на канюшыну.

Дзедаўскія мэтады адхіляюцца

(Рудзенскі сельсавет, Сьмілавіцкі раён)

Да гэтага году сяліно мала былі знаёмы з ачыткай насення і ўсё рабілі па дзедаўскіх мэтадах. Але дзякуючы ўпартай барацьбе настаўніцтва і партыйнай і камсамольскай ачытка, сяліно адмовіліся ад старыні. Большасць сяліно працішчаюць насенне і памінаюць куляць насенне сэрэдзі і канюшымі для вавасу павору, які раней у нас не стаяў.

Рад вёсак, якія валі дзедаўскія формы апрацоўкі аямлі, у гэтым годзе пераходзіць на шматпаўнае. Ведана будзе адуучана насенне з камітэту ўзамадаламогі. Чубар.

У нас да пісьменніка няма аб'ектыўнага марксысцкага падыходу, а падыходзіць часта да яго з пункту погляду сваёй групы. Хваляць толькі сваю групу. Гэты групавы падыход трэба зжываць.

Тавесам у нас існуюць зложывальны марксысцкай крытыкай. Ёсць і літаратурны байгот. Напрыклад, выходзіць кніга, выданая таварыствам замежнай сувязі, аб беларускай культуры, наводзі якое толькі і пісьменнікаў у Беларусі, што група «Полымя», а аб такіх пісьменніках, як Бядуля, К. Чорны і іншыя нашы выдатныя маладыя сілы — ні слова няма. Тое самае і аб тэатрах — аб лугрэйскім дзяржтэатры ні гуку. Гэта самае адмоўнае ў нашым літаратурным жыцці.

Пераходзіць да крытыкі тэатральнай і кіно-крытыкі, т. Сянкевіч і тут падкрэслівае адсутнасць адровага марксысцкага падыходу да тэй ці іншай пастаўкі. Як на прыклад такога падыходу т. Сянкевіч паказвае на падвал Тодара Глыбоцкага аб фільме «Его прывосходительство» ў «Савецкай Беларусі» і на артыкул Цішкі Гартнага ў тым жа нумары тэй жа газэты. Такай крытыка — не марксысцкая, не карысная. Марксысцкай крытыкі ў нас няма, яе трэба стварыць.

Амаль усе выступаўшыя ў спрэч-

рад таварышамі выказаў свае адрэньне супроць такога ходу «крытыкі». Трэба ў корані знішчыць такі падыход да пісьменнікаў. Трэба ў крытычных нарысах і рэцэнзіях не хавацца за маску-псеўданіма, трэба падыходзіць да пісьменніка з аб'ектыўнай марксысцкай меркай, не хаваючыся за псеўданімы.

Выступаўшыя ў спрэчках працаўнікі тэатраў і кіно таксама падкрэслівалі адсутнасць адровай крытыкі ў тэатральнай і кіно-справе. Тая крытыка, якая існуе дагэтуль, яна толькі перашкаджае нармальнай працы тэатраў і кіно. Трэба і тут стварыць аб'ектыўнае марксысцкае крытыку.

Выступішы з грунтоўнай і прадуманай прамовай т. Бабарэка на прыладах паказаў уся падарнасьць і насталасць такое крытыкі, як артыкулы Тодара Глыбоцкага і інш. Каб стварыць крытыку, патрэбна пачуць і глыбокае асьвечанасць людзей, якія бяруцца крытыкаваць той ці іншым твор, таго ці іншага пісьменніка.

У спрэчках прынялі ўдзел т. Буцэвіч, Магусаў, Кацельсон, Шуклава, Бабарэка і інш. Запісаліся яшчэ шмат жадаючых прыняць удзел у спрэчках, але, з прычыны новага часу, дыспут перацесім на сёньня.

Карына.

Часовы камісар сабраў лоб у зморшчыні і адрыністым голасам пераняўшы вясёлага настаўніка.

— Мяне здаецца, што мы перажываем такі момант, што ўсе свае асабістыя справы павіны аджосці, а трэба выконваць грамадзянскія абавязкі. Насуваюцца выбары ў зямства, ува ўстаноўчы ойм. Хэ, як... тут ён абвэў вачмі невядлічкі настаўніцкі грудок і махнуў рукой. Вочы перасталі блішчаць, гонае зьяў.

— Пагаворым пра тое-сёе, — зусім па-сяброўску сказаў ён, — а то што я дарма бісер сыпаць буду.

— Ну, вы ўжо яго стомілі што-дня рассяпаце, — буснула адна настаўніца, невядлічкая, з чорнымі, бистрымі, як у мышнік вочкамі, — гарцам слоў больш, гарцам менш — ці вам іх шкода?

Валуў завваў у ёй сваю даўнюю знаёму; ён адзін час працаваў з ёю разам у адным сям'е, валадзіўся тады да яе. Але яна і глядзецца на яго не хацела. Ён быў у царкоўнай школе, яна ў міністарскай; апрача таго, бацька яе меў млын, дэсу каваляк, аямлі дзьве валокі, і кавалераў яна шукала сабе адпаведных.

А цяпер сама чапсе... Ды дарма, мілая. Ён ужо чалавек ня вольны, аямца пратаяра дачку за жонку усяў, не акую там жанарку.

— А-а! — павітаўся з ёю Валуў. — Як жывеце? Як жанішкі? Ключы? — скрабнуў і ён словамі.

— Дзе-уж нам-уж выдасці замуж, — зачырванелася чорнавокая, — Чакаю, што хіба назначыце вы мяне на акую важную пасаду, — тады і жаніхі пазьлятаюцца.

Не хацелася Валуў займаць ёй доўга часу. Мог бы ён шмат чаго сказаць аб яе абавязках, як настаўніцы, але аб гэтым пасьля, пасьля — заўтра прыдзецца гаварыць...

— Ну, добра вам тут гаманіць, — усхаліўся ён, — а ў мяне справы, справы, спраўдуча. Ня ведаю, — уздыхнуў ён і падкаціў вочы пад лоб, — калі мне і спаць прыходзіцца. Дзьве-тры гадзіны ў суткі, ня больш...

Ніхто спатудзіў яму на выказаў. Ёдкая капля гарбаты адазвалася на сэрцы. Якія яны ўсе... Свае-ж людзі, культурнікі, а не разумеюць яго. А можа зайдрасьціцца?

Ізноў паразьбіваліся ўсе на асобныя грудкі.

На задвай лаўцы над геаграфічнай картай села чорнавокая настаўніца. Карта была падвешана так, што Мексызэмскае мора прышлося як рая за галавой настаўніцы, і галава яе з распушчонамі валасамі ў татт драмы сьдзіла з аднаво берагу ў другі. Кавалер дэжучыны, ужо стараваць, з рэдзенькімі вусамі, з носам і ротам, як

Працоўны дзень Валуя *

(А павяданьне)

Транхалася лісьце на дрэвах. Дзе-ні-дэ паўзлі людзі.

Па няроўным бруку групацела абфарбаваная ў сіняе навозка. Паненка ў саломным кавалюшыку траслася побач з фурманом. Сіня, абкураныя пылам штучныя васьлічкі ківаліся, дрыжэлі на капялюшыку. Шэра-жоўтая палёнка нільу села на паненчыя жакет, — на каўнер і ўсю сьвіну. Сонца павякло твар, скурачка на носе зусім сьпыкалася, вась-вась аблупіцца.

Спаткаўшыся вачамі з Валуём, паненка тая захіліла галаву, адказала на яго рух, ён скінуў пашаху, прывітаўся ўсьміхайчыся.

— Усюды, усюды знаёмныя людзі, — думаў ён.

Паненка гэта была з вялікага двара на суседстве з яго былой школай. Некалі, на каляды, была яна ў школе на ёлцы. Тады так стараўся ён, каб як-небудзь, чым-небудзь дагадзіць ёй. Яна слухала, што ён казаў, адказвала ветліва, вельмі ветліва, але глядзела быццам і на яго, і быццам быў ён парожнік месцам.

Тады яна ў багатым фэатоне езьдзіла, на пары стаеньнік. Цяпер збеднілася, байца сваім багачцам людзям вочы кагоць.

з якім інтарэсам едзе, — здагадаўся Валуў.

І як бы ў адказ на ягоную думку, паненка загадала стрымаць капы і саскочыла на пыльны брук. Запелішыя ногі крывіліся ад высокіх абшасаў на няроўным бруку, але са старанай лёгкасцю яна пераскочыла праз раўчак на ходнік і дробенька цюкаючы нагамі дагнала Валуў.

Ён ішоў, не паварочваў галавы, але чуў, што паненка сьпынаецца дагнаць яго, ішоў роўна нясучы бахматую галаву.

— Бузьма Пятровіч! пакінула яна запыханым голасам.

— А, гэта вы! — Зусім натуральным голасам выдзіўся ён. Падумаў быў ня даць ёй рукі, але ня ведаў, ці лоўна гэта будзе, тады моцна і цвёрда натрос ёй руку.

— Чым магу вам служыць? запытаўся ў яе надзвычайна ветліва.

— Вось добра, што я спаткала вас, — сказала яна выдзіўшы на твары прыемную ўсьмішку.

— А то я не ведала, дзе вас шукаць. На дом неяк нялоўка хацелі дакучаць, ды і з жонкай вашай я не знайма; у камісарыят яшчэ менш ахвоты ісьці, там усяго наслухаешся і нацёрнішся, божа мой... Я да вас прасіць абароны...

— Чым магу служыць? Тым самым голасам перапытаў ён.

— Вы разуумеце, мужыкі цяпер так распусьціліся... Падумаўце, нашны самыя лепшыя лугі пакасалі, вазоў сотню сена награвлі, заўтра вазіць стануць і на сьвята не паглядзіць.

— Загарачылася яна, твар запалаў яшчэ больш.

— Трэба, каб вы зараз-жа загадалі міліцыі прыхаць у наш майбак і спыніць гэта бяччынства. Нагода во якая стаіць, — яна паказала на неба. — Налітуць табуном, усё зьявзудуць, а мы без сена астанемся...

У вочы ёй наплалі сьдэвы, яна старалася стрымацца і нервова кукала вусны. Чавала ад яго ратунку.

Пыльная, у пакачаным касцюме. Але праехаць сорок вёрст па гарачыні гэта ня жарт, а па другое, у каго цяпер людзі выглад? Хто апракнуты трохі лепш, дык так і стараюцца чым-кольвек яго зьянаважыць. І гэты вахлак думае, што ён век панам будзе. Яшчэ невядома...

— Вось добра, што я спаткала вас, — сказала яна выдзіўшы на твары прыемную ўсьмішку.

— А то я не ведала, дзе вас шукаць. На дом неяк нялоўка хацелі дакучаць, ды і з жонкай вашай я не знайма; у камісарыят яшчэ менш ахвоты ісьці, там усяго наслухаешся і нацёрнішся, божа мой... Я да вас прасіць абароны...

— Чым магу служыць? Тым самым голасам перапытаў ён.

— Вы разуумеце, мужыкі цяпер так распусьціліся... Падумаўце, нашны самыя лепшыя лугі пакасалі, вазоў сотню сена награвлі, заўтра вазіць стануць і на сьвята не паглядзіць.

— Загарачылася яна, твар запалаў яшчэ больш.

— Трэба, каб вы зараз-жа загадалі міліцыі прыхаць у наш майбак і спыніць гэта бяччынства. Нагода во якая стаіць, — яна паказала на неба. — Налітуць табуном, усё зьявзудуць, а мы без сена астанемся...

У вочы ёй наплалі сьдэвы, яна старалася стрымацца і нервова кукала вусны. Чавала ад яго ратунку.

— Павінен вам сказаць, — сьдзіла адказаў Валуў, — што вы ўсе павіны пачаць прывыкаваць да думкі, што зямля, лясы і вада нарэшце стануць народнай маемасцю. Астаноўка толькі за тым, як гэта выраніць сам народ: з выкупам ці без выкупу. Ну, вакуль што, — змякчэў ён, — мя... я павінен загадаць з тым, каб ня было самачыннага захопаў. Народнае дабро ніхто ня мае права рабаваць па сваім жадаваньні. Добра, я пайду насустрэч вашай просьбе, а загадаў начальніку міліцыі, каб ён паслаў міліцыянера на тым поўні. Добра.

— Будзьце ласкавы! — Загадала паненка яму ў вочы. — Толькі не зацігайце пасылак міліцыі да нас, бо жонка хвіліна дорага.

Яна значна павесілася. І падікаючы на разьвітацьне Валуўу руку гаварыла далікатным голасам. — Калі будзеце ў нашай мясцовасці, Бузьма Пятровіч, мы ўсе будзем рады вас бачыць. Вы цяпер вядзім чалавекам сталі.

Ён прыжмурыў на яе вочы, як нядаўна на чорнаброўку настаўніцу.

— Дзякую вам вельмі, — сьцімўся, — быў-бы рад, але думаю, што ня ўдасца. Справы, бачыце... Ну, як, у вас са жнеямі?

— О?. ізноў захвалывалася яна, але ў пару зразумела, што ён хоча ўкалоць яе гэтым пытаньнем і таксама на-панску зваўшы вочы адказала з гонарам. — Справімеся (Працяг будзе).

* Пачаць — галоді № 78.

Вялікая панама на кніжным рынку

Прыватная бульваршчына пад маркаю дзяржаўнага выдавецтва РСФСР

Што прадстаўляе сабою беларускае аддзяленне „Кніжгандлю“

Афіцыйна яно завецца — беларускае аддзяленне акцыянернага таварыства „Кніжгандль“. Павага гэта гучыць вусім вясёлым і наўрад ці ў яго можа ўзбудзіць падзвіжы. Задача «Кніжгандлю» таксама вусім шляхетная — прасоўваць кнігі ў масы. Чаму не шляхетная задача? Нават надварот, дубальтова-культурына і ў эпоху культурнай рэвалюцыі, можна проста сказаць, першаступнявая. І аб'яднае гэтае таварыства не якія-небудзь нелегальныя контр-рэвалюцыйныя выдавецтвы, а вусім легальныя і многія нават з досыць важнымі пазвамі, як „Мысль“, „Мір“, „Образованне“, „Начаткі зачэп“, „Время“, „Благо“, „Космос“, „Пучина“ і г. д. — усяго 21 гаваровае выдавецтва. Існуе аддзяленне ў Менску з 24-га лістапада 1926 г. і за такі кароткі час паспяла пусьціць глыбокія карані ва ўсе куткі Беларусі.

На чале аддзялення стаіць ініцыятыўная і адольвая кіраўніца — Рахіль Ляоўна Гагаўская, якая спецыяльна прыехала з Ленінграду. Яе памочнік — Майсей Еселевіч Пульман — „прадукт“ мясцовага паходжання — Чэрвенскага рыбу, Менскае акругі. Загадчыкам кніжнага магазynu вьзяўцаца нейкі Біндлер.

Вось гэта „культурная тройка“ на працягу амаль паўтара гады вяла самую бясаромную і глускую работу для заваявання малапопулярнага кніжнага рынку і на падрыў ўсёй выдавецкай дзейнасці нашых дзяржаўных выдавецтваў.

У мэтадах не разбіраюся...

Вядомачы яшчэ ўперад, што рабочыя арганізацыі не захочуць мець дачыненне з прыватнымі выдавецтвамі, „Кніжгандль“ з першага-ж дня свайго існавання пачаў перацягваць да сябе агентаў дзяржаўных выдавецтваў і шляхам розных прывілей матэрыяльнага характару зацікаўляў іх у распаўсюджанні сваёй прадукцыі ў першую чаргу.

Умовы працы ў „Кніжгандлі“ былі спакушалымі. Агенты атрымлівалі права прадстаўляць сваім пакупцом скаржы в намінальнае паны кнігі ў 30—35 пр.

— Але, — даказвалі „кніжгандлюшчы“, — вы можаце скаржы пакупцом і не даваць. Тады ўсе 35 прод. застаюцца ў вашай кішэні...

Гэтым правам агенты карысталіся падта шырока і стараіся рознымі праўдамі і напярэдамі прадаць пакупцу прадукцыю „Кніжгандлю“ па намінальнай цане, або з невялікаю скаржы.

Але справа, вразумела, ня ў гэтым. Справа ў тым, што ўсім гэтым махінацыйным значна дапамагаў маідат дзяржаўнага выдавецтва на руках у агента.

Рэкамандацыя ў якасці агента дзяржаўнага выдавецтва, гаворачы ад імя дзяржаўнага выдавецтва, апаіраючыся на аўтарытэт дзяржаўнага выдавецтва, агенты фантычна распаўсюджвалі амаль выключна кнігі прыватных выдавецтваў. І такім чынам, з аднаго боку, надрывалі работу нашых дзяржаўных выдавецтваў, з другога — дапамагалі прыватным выдавецтвам стаць манопалістымі на кніжным рынку. У той час, як кнігі дзяржаўнага выдавецтва РСФСР спакойна ляжалі на паліцах вялікіх складоў, прадукцыя прыватнікаў знаходзіла, дзякуючы зраджанцтву агентаўнага апарату дзяржвыдавства, самы шырокі збыт.

Агентамі дзяржвыдавства РСФСР заключаны для „Кніжгандлю“ рад дагавораў з буйнымі бібліятэкамі, з рабочымі клубамі і нават... з дзяржаўнымі арганізацыямі, якія гандлююць кнігамі

Аб ступені абхону кніжнага рынку «Кніжгандлем» можа даць найлепшае ўяўленне наступнае пералічэнне арганізацый, якія вьзяўцаца сталымі кліентамі „Кніжгандлю“: менскае прадстаўніцтва выдавецтва „Военный Вестник“, РВА ЦСПСБ, кніжнае выдавецтва „Культура“, бранскае выдавецтва „Асьвета“, выдавецтва „Гоманіа“ ў Гомеді, Горакка с.-г. акадэмія, чацьверты саібат у Віцебску, прафсаюзны хамікаў і мэдсапрацы ў Віцебску, педагагічны тэхнікум у Полацку, кніжны магазын барысаўскага Гаркамбінату, клуб імя Мясьнікова ў мястэчку Крупкі, цэнтральная бібліятэка ў Нава-Беліцах і г. д. і г. д.

І, вразумела, дзякуючы гэтому значна скараціліся заказы ў дзяржаўнага арганізацыі, што гандлююць кнігамі з Віцебскай, Полацкай, Бабруйскай і інш. акруг.

Чым-жа забяспечваў „Кніжгандль“?

Аб гэтым можна было-б сказаць падта многа. Але досыць падаць некалькі лічбай. Асноўную масу праданых „Кніжгандлем“ кніг складала пераважна беларуская (75 проц.), пры чым найбольш дрэннай якасці. Тут знайшлі сваё гаваровае месца і французская бульварчына, і нямецкая мстыка, і значныя дозы „айчынай“ артысты... Увесь арсенал аброі варажана літаратурнага лягеру — пры дапамозе „Кніжгандлю“ і пры актыўным падтрыманні служачых дзяржвыдавства — зьявіўся ў свабодным продажы... пад рэвалюцыйнаю маркаю савецкіх выдавецтваў.

Хто яны?

1. Мацвеевіч, Уладзімер Александравіч, — агент дзяржвыдавства РСФСР і РВА ЦСПСБ.
2. Кавалёў, Міналай Міналаевіч — агент дзяржвыдавства РСФСР.
3. Шабуневіч, Антон Язэпаў — агент дзяржвыдавства РСФСР, ён-жа ўпаўнаважаны па распаўсюджанні выданьняў прыватнага выдавецтва „Мысль“.
4. Гаранскі, Е. А. — агент дзяржвыдавства РСФСР і адначасова ўпаўнаважаны прыватнага выдавецтва „Мысль“.
5. Казлоўскі — агент дзяржвыдавства РСФСР.

Колькі страт прывеслі гэтыя людзі дзяржаўным выдавецтвам, дзякуючы свайму махоньніцтву, нават трудна прыблізна сабе і сказаць. Але шкода, зробленая імі, досыць вялікая, каб пралетарскі суд меў поўную падставу прад'явіць ім сур'ёзны рахунак

Між іншым...

Калі сталі капацца ў „расдаслоўнай“ беларускага аддзялення „Кніжгандлю“, дык выявілася, што апошняе да гэтага часу нідзе не зарэгістравана, а Менскакрафцінскі падаткаў з „Кніжгандлю“ не сплачанае, бо —

„Згодна § 138 інструкцыі № 2 аб парадку спажывання дзяржпрамадзатку, акцыянернага таварыства абкадаюцца ўраўнавым зборам у цэнтралізаваным парадку. Менскі Акрфінадзел 23-ХІ—1927 г. паведамляе ў леныградскі губфінадзел аб разрадзе і цане выбранага патэнта на прадмет атрымання з леныградскага губфа надбаўкі ў мясцовай сродкі ад ураўнаўчана збору, які прыпадае на долю менскага мясцовага бюджэту. З прычыны таго, што адразу на танае запытаньне з боку леныградскага губфа ня было, дык (!) належыць лічыць, што абналадданы акцыянернага таварыства „Кніжгандль“ адбываецца ў цэлым асобнаю падатковаю камісіяй у Ленінградзе“.

Камэнтараў, як кажуць, непазрабава.

У Савеце Народных Камісараў БССР

(Пасяджэньне 2 красавіка г. г.)

Дапаўненне закону пра самаабкладаньне насельніцтва

СНК прыняў праект пастановы ЦВК і СНК БССР аб дапаўненні закону пра самаабкладаньне. Паводле гэтай пастановы райвыканкомам даецца права паводле хадаініцтваў вясковых грамадзян зьменшаць або вусім зьнімаць з іх тыя сумы самаабкладаньня, якія налічаны ва паставе арт. 10 пастановы ЦВК і СНК БССР ва 14 студзеня 1928 году аб самаабкладанні насельніцтва.

Ліквідацыя падатковых нядоімак

СНК прыняў пастанову, паводле якой на працягу красавіка і мая месяцаў 1928 г. павінна быць праведзена па ўсёй БССР кампанія па ліквідацыі падатковых нядоімак. На час кампаніі для спажывання нядоімак у дапамогу фінансавым аддзелам прыдзавоцца органы міліцыі. Для поўнага посьпеху гэтай кампаніі аграговыя і раёныя выканаўчыя камітэты, гарадзкія і местачковыя саветы вылучаюць сваіх членаў для ўдзелу ў працы па ліквідацыі нядоімак.

Падрыхтоўка кваліфікаваных рабочых для торфавай прамысловасці

СНК запрапанавала ВСНГ, НК Земляробства і акрыжынкам, а таксама і іншым арганізацыям, якія праводзяць торфавыя распрацоўкі, пачаць з бліжэйшага 1927-28 гаспадарчага году правядзеньне мерапрыемстваў па падрыхтоўцы кваліфікаваных торфавікоў з тым, каб да 1932 г. матчыма было забяспечыць мясцоваю рабочаю сілаю ўсе торфавыя распрацоўкі ў БССР.

Замацаваньне скончыўшых сельска-гаспадарчых школы на працу ў БССР

СНК прызнаў мэтагодным выдаць закон аб замацаваньні асоб, якія канчаюць вышэйшыя школы БССР на некаторы тэрмін на працу ў БССР і запрапанавала НК Асьветы распрацаваць адпаведны праект пастановы па гэтым пытаньні.

Страхованьне дзяржаўнай грамадзкай маёмасці

СНК прыняў паставову, паводле якой ўсе дзяржаўныя ўстановы і прадпрыемствы, а таксама каапэрацыйныя і грамадзкія арганізацыі павінны зварачаць вялікую ўвагу на страхаваньне сваё маёмасці ад агню. Усе звазначаныя ўстановы і прадпрыемствы павінны скарыстоўваць спецыяльныя сродкі на страхаваньне ў строгай адпаведнасці з іх прызначэньнем, пры складанні штогадовых каапарысаў.

Каапэрацыйныя навіны

— ЛЕТНЯЯ САНДАЛІ. МЦРК атрымаў 5.000 пар летніх розных сандалю. З прычыны дэфіцытнасці

М Е Н С К

Разьліў Сьвіслачы

Каля мосту электрастанцыі.

Да вечару, 2-га красавіка ўзровень вады на р. Сьвіслачы стаў яшчэ вышэй. Уся ніжняя частка Ляхоўкі, гарадзкі сад і луг — пад вадою. Каля затопленых месцаў дзяжураць пажарныя. Усе чаўны мабілізаваны. Работа па пра-

штурхоўваньні лёду з-пад мастоў працягваецца. Раніцай — 3 красавіка ўзровень вады на р. Сьвіслачы крыху зьнізіўся. Увесь будаўнічы матэрыял, які быў складзены на беразе малазатнага мосту вывезены.

НА ДАПАМОГУ ЗАХОДНІМ БРАТОМ

Па Аршанскай акрузе, на дапамогу палітвязьням Заходняй Беларусі ячайні МОР'у сабралі 1.391 руб. 34 кап. 3 гэтага ліку ячэйка чыгуначнай ст. Ворша сабрала 374 руб. 75 кап. Мсьціслаўскі раён — 225 руб. Копыскі раён — 113 р. 19 кап. ячайні працаўнікоў мастацтва 69 р. 20 кап., ячайні будаўнікоў — 46 р. 17 кап. і ячайні працасьветы — 34 р. 69 капеек.

Дапамога застрахаваным праз пошту

Менская страхкаска дагаварылася з поштай аб перасылцы застрахаваным пэнсіі па часовай непрацаздольнасці праз пошту. Практыка перасылкі пэнсіі па пошце, якая зроблена ў Барысаве, дала добрыя вынікі. Пошта будзе браць за кожную перасылку 8 кап. Пытаньне аб новым парадку выдачы пэнсіі будзе абмяркоўвацца на сходах рабочых і служачых.

Пачалося з пэтравы. Собаль выпусціў сваю скаціну на мяжу аднаўскаюца Папалышкі Макара. Ці гэта было выпадкова, ці наўмысьля — невядома, але пацярпеўшы падаў у нарсуд. Была заведзена справа. Пакуль яна высвятлялася, суседзі паміж сабою лаяліся. Собаль Зося яшчэ ўвосень 1927 г. пагражала Папалышкы: — Касі, касі — усё роўна ніхто гэтым ня будзе карыстацца... Вечарам 21-га сьнежня 1927 году за дзень да разбору справы ў судзе, Собаль парашуў з суседзямі мірыцца і сказаў жонцы, што ён ідзе да Папалышкі на міравую. Узьняўшы з сабою ў сьведкі гр-на

На хлебазаводзе пушчына абараначная печ

30.000 абаранак у дзень

З пяці пякарняў МЦРК — 3 закрыты. Усе выпечка хлеба згуртована на Хлебазаводзе. Апошні штодзённа выпякае каля 1.000 пуд. аржаняга хлеба. У бліжэйшыя дні зачыняюцца кандытэрская і булачная МЦРК і ўся выпечка пшанічных вырабаў будзе таксама перададзена хлебазаводу.

Учора на хлебазаводзе пушчана абараначная печ. Абаранні добрай якасці. З 15-га сакавіка штодзённа будзе выпякацца каля 30.000 абаранкаў.

Бліжэйшыя тыражы

У сувязі з надыходзячым тыражом 2-е пазыкі 1924 году ў Менску наглядзецца вялікі попыт на аблігацыі. У Дзяржбанку аблігацый няма.

У бліжэйшыя два месяцы абдуцца наступныя тыражы дзяржаўных пазык:

9-ты тыраж 2-ое выйгрышнае пазыкі 1924 г. — у Маскве 15-17 красавіка.

5-ты тыраж 10-проц. выйгрышнае пазыкі 1927 году — у Банку 20-22 красавіка.

3-ці тыраж пазыкі Індустрыялізацыі — у Днепропэтроўску 20-22-га мая.

— ПАДРЫХОУКА ПРАЦАУНІКОУ ДЛЯ ПАЛЯВЫХ ЯСЬЛЯУ. У бліжэйшы час ва ўсіх акругах адкрываюцца 6-тыднёвыя курсы для падрыхтоўкі працаўнікоў для палявых ясьляў. На курсы будуць прымацца сялянкі і нізавы мэдпэрсачал.

Цэнтральны камуністычны клуб імя К. Маркса

Серада, Вялікая зала. Кіно — «Крыты фургон». Пачатак а 8 і 10 г.у. Скалаецца 2 група дружны парадку.

Запіткі гурткоў: струнавага, шахматна-шахачнага.

Утварэцца запіс у вайсковы гурток ад 6—9 гаў. увеч.

Дом Асьветы. У чацьвер, 5 красавіка, а 7 гаў. увечары абдуцца вечар пытаньняў і адказаў для тахірацыйна-коў-сяброў саюзу працасьветы.

Што павінен даць юбілей кас ашчаднасьці

Маючы адбыцца юбілей кас ашчаднасьці БССР нельга разглядаць, як урачыстую толькі дату. Нікакі, вразумела, урачыстасьці юбілею не падаецца. У сваёй адозьве наконт юбілею старшыня СНБ тав. Галадзед піша:

...«Неабходна дабіцца ратучага вяртуту ў галіне ашчаднае справы. З гэтага пункту погляду павінен быць выкарыстан маючы адбыцца юбілей кас ашчаднасьці, як фактар, які павінен ажывіць і ўскалыхнуць уся работу ашчаднага апарату і ў той-жа час яшчэ больш прыцягнуць увагу шырокіх пластоў на-

Абсьледваньне прамысловасці БССР

Як ўжо паведамлялася ў нашай газэце, у Менск прыехала камісія ў складзе 4 чалавек з ВСНГ СССР для абсьледваньня прамысловасці БССР. У гутарцы з нашым супрацоўнікам старшыня камісіі т. Златніцаў заліў наступнае:

— Распачаеце нам абсьледваньне зьвязана з надыходзячым у канцы красавіка дакладам ВСНГ па прамысьле БССР. Камісія на-

Паведамленьні

Ляхоўскі райком КП(б)Б паведамляе, што ў сярэдзі 4-га красавіка, а 6-й гадзіне увечары, у памяшканьні РК, абдуцца папярэньне пленуму райкому сумесна з сакратарамі і агорамі ячэйек, з наступным парадкам для: 1) прыём у партыю, 2) аб масавай працы.

— Ляхоўскі райком КП(б)Б паведамляе, што ў чацьвер, 5-га красавіка, а 7 гадзіне увечары, у памяшканьні райкому, абдуцца вяртае актыўнае ўдзяельнасьць на пытаньні, аб пасоўнай кампаніі.

— Пажар, — закрычала гаспадыня. Выбеглі на двор. Гарэў хлёў Папалышкі. Вечер дапамагаў пажару.

Праз дзьве гадзіны з усяго двара Папалышкі нічога не засталася. Суседзі бачылі, як адна жанчына ў пачатку пажару бегла праз агароды ад месца пажару да другога

С У Д

З каменем за пазухай

Пачалося з пэтравы. Собаль выпусціў сваю скаціну на мяжу аднаўскаюца Папалышкі Макара. Ці гэта было выпадкова, ці наўмысьля — невядома, але пацярпеўшы падаў у нарсуд. Была заведзена справа. Пакуль яна высвятлялася, суседзі паміж сабою лаяліся. Собаль Зося яшчэ ўвосень 1927 г. пагражала Папалышкы: — Касі, касі — усё роўна ніхто гэтым ня будзе карыстацца... Вечарам 21-га сьнежня 1927 году за дзень да разбору справы ў судзе, Собаль парашуў з суседзямі мірыцца і сказаў жонцы, што ён ідзе да Папалышкі на міравую. Узьняўшы з сабою ў сьведкі гр-на

Паведамленьні

Ляхоўскі райком КП(б)Б паведамляе, што ў сярэдзі 4-га красавіка, а 6-й гадзіне увечары, у памяшканьні РК, абдуцца папярэньне пленуму райкому сумесна з сакратарамі і агорамі ячэйек, з наступным парадкам для: 1) прыём у партыю, 2) аб масавай працы.

— Ляхоўскі райком КП(б)Б паведамляе, што ў чацьвер, 5-га красавіка, а 7 гадзіне увечары, у памяшканьні райкому, абдуцца вяртае актыўнае ўдзяельнасьць на пытаньні, аб пасоўнай кампаніі.

— Пажар, — закрычала гаспадыня. Выбеглі на двор. Гарэў хлёў Папалышкі. Вечер дапамагаў пажару.

Праз дзьве гадзіны з усяго двара Папалышкі нічога не засталася. Суседзі бачылі, як адна жанчына ў пачатку пажару бегла праз агароды ад месца пажару да другога

Паведамленьні

Ляхоўскі райком КП(б)Б паведамляе, што ў сярэдзі 4-га красавіка, а 6-й гадзіне увечары, у памяшканьні РК, абдуцца папярэньне пленуму райкому сумесна з сакратарамі і агорамі ячэйек, з наступным парадкам для: 1) прыём у партыю, 2) аб масавай працы.

— Ляхоўскі райком КП(б)Б паведамляе, што ў чацьвер, 5-га красавіка, а 7 гадзіне увечары, у памяшканьні райкому, абдуцца вяртае актыўнае ўдзяельнасьць на пытаньні, аб пасоўнай кампаніі.

— Пажар, — закрычала гаспадыня. Выбеглі на двор. Гарэў хлёў Папалышкі. Вечер дапамагаў пажару.

Праз дзьве гадзіны з усяго двара Папалышкі нічога не засталася. Суседзі бачылі, як адна жанчына ў пачатку пажару бегла праз агароды ад месца пажару да другога

Паведамленьні

Ляхоўскі райком КП(б)Б паведамляе, што ў сярэдзі 4-га красавіка, а 6-й гадзіне увечары, у памяшканьні РК, абдуцца папярэньне пленуму райкому сумесна з сакратарамі і агорамі ячэйек, з наступным парадкам для: 1) прыём у партыю, 2) аб масавай працы.

— Ляхоўскі райком КП(б)Б паведамляе, што ў чацьвер, 5-га красавіка, а 7 гадзіне увечары, у памяшканьні райкому, абдуцца вяртае актыўнае ўдзяельнасьць на пытаньні, аб пасоўнай кампаніі.

— Пажар, — закрычала гаспадыня. Выбеглі на двор. Гарэў хлёў Папалышкі. Вечер дапамагаў пажару.

Праз дзьве гадзіны з усяго двара Папалышкі нічога не засталася. Суседзі бачылі, як адна жанчына ў пачатку пажару бегла праз агароды ад месца пажару да другога

